

**Sprawozdanie z działalności
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku
za rok 2018**

EŁK, KWIECIEŃ 2019

Spis treści

I. Wprowadzenie.....	3
II. Informacje ogólne.....	4
III. Informacja o osobach i rodzinach korzystających z pomocy i wsparcia.....	5
IV. Realizacja zadań w zakresie pomocy społecznej.....	10
4.1 Świadczenia pieniężne i niepieniężne.....	10
4.2. Praca socjalna.....	12
4.3. Kontrakty socjalne.....	13
4.4. Projekty socjalne.....	14
4.5. Programy pomocy żywnościowej.....	15
4.6. Wspieranie osób starszych i niepełnosprawnych.....	16
4.7. Wspieranie osób bezrobotnych oraz innych niepozostających w zatrudnieniu.....	21
4.8. Wspieranie osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością.....	23
4.9. Wspieranie osób zwalnianych z zakładów karnych.....	24
4.10. Usługi w ośrodku wsparcia -Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób z chorobą Alzheimera i innymi zaburzeniami psychicznymi w Ełku.....	26
4.11. Usługi w Klubie Seniora „SENIOR+”.....	29
V. Realizacja zadań w zakresie wspierania rodziny.....	31
VI. Realizacja zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.....	33
VII. Pozostałe działania.....	35
7.1. Pomoc rzeczowa.....	35
7.2. Potwierdzenie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej.....	36
7.3. Pomoc w formie biletów.....	36
7.4. Wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego i ortopedycznego.....	36
VIII. Działalność bieżąca.....	37
8.1. Zasoby kadrowe.....	37
8.2. Decyzje administracyjne.....	38
8.3. Wykonanie budżetu.....	38
IX. Współpraca z organizacjami i innymi podmiotami.....	49
X. Realizacja projektów i programów.....	50
XI. Ważne wydarzenia.....	56
XII. Potrzeby w zakresie pomocy społecznej na rok 2019.....	59

WYJAŚNIENIA SKRÓTÓW i ZWROTÓW UŻYTYCH W SPRAWOZDANIU

- CIS** – centrum integracji społecznej
- DPS** – dom pomocy społecznej
- EFS** – Europejski Fundusz Społeczny
- FEAD** – Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym
- FP** – Fundusz Pracy
- KIS** – klub integracji społecznej
- KOMR** – Krajowy Ośrodek Mieszkalno-Rehabilitacyjny
- MKIS** – młodzieżowy klub integracji społecznej
- MKRPA** – Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- MOPS, Ośrodek** – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ełku
- MPiPS** – Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
- MRPiPS** – Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
- MZK** – Miejski Zakład Komunikacji
- NFZ** – Narodowy Fundusz Zdrowia
- NGO** – organizacje pozarządowe
- NK** – procedura „Niebieskie Karty”
- NK-A** – procedura „Niebieskie Karty” część A - wszczyna procedurę
- NK-C** – procedura „Niebieskie Karty” część C, wypełniana jest z osobą wobec, której zachodzi podejrzenie,
że doznaje przemocy w rodzinie
- NK-D** – procedura „Niebieskie Karty” część D, wypełniana jest z osobą wobec, której zachodzi podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie
- OHP** – Ochotniczy Hufiec Pracy
- OTU** – Ośrodek Terapii Uzależnień
- PCPR** – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ełku
- POKL** – Program Operacyjny Kapitał Ludzki
- POMOST** – oprogramowanie do obsługi sprawozdań ośrodka pomocy społecznej
- PTU** – Poradnia Terapii Uzależnień w Ełku
- PUP** – Powiatowy Urząd Pracy w Ełku
- RPO** – Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020
- SKO** – Samorządowe Kolegium Odwoławcze
- SM** – osoby chore na stwardnienie rozsiane
- ŚDS** – Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób z chorobą Alzheimera i innymi zaburzeniami psychicznymi w Ełku
- UE** – Unia Europejska
- Ustawa lub u.p.s** – ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej
- ZFŚS, FŚS** – zakładowy fundusz świadczeń socjalnych
- ZI** – Zespół Interdyscyplinarny
- ZOL** – zakład opiekuńczo-leczniczy
- ZPO** – zakład pielęgnacyjno-opiekuńczy
- ZPCH** – zakład pracy chronionej

I. Wprowadzenie.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ełku jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej wchodzi w skład systemu polityki społecznej miasta Ełku.

Misją Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku jest włączenie społeczne, integrowanie środowiska lokalnego, profesjonalna i przyjazna pomoc w celu lepszego życia mieszkańców miasta Ełku, wymagających pomocy, z poszanowaniem godności i podmiotowości osób potrzebujących wsparcia.

Poza zadaniami wynikającym z ustawy o pomocy społecznej, MOPS realizuje również zadania związane z kompleksowym wsparciem rodziny, pomocą materialną o charakterze socjalnym, poradnictwa specjalistycznego, opieką nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi.

Dopełniając obowiązku wynikającego z treści art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej sporządzono niniejsze sprawozdanie z działalności Ośrodka za 2018 r. oraz przedstawiono potrzeby w obszarze pomocy społecznej.

Ośrodek pomimo różnorodności zadań, stopnia ich skomplikowania, rosnących i zmieniających się wymagań oraz oczekiwań wykazywał się dużym zaangażowaniem, otwartością, chęcią podejmowania nowych wyzwań i angażowania się w nowatorskie i innowacyjne zadania inicjując nowe rozwiązania, które realizowano na możliwie najwyższym poziomie. Realizacja misji była możliwa zarówno dzięki aktywnej polityce miasta, jak i szerokiej współpracy z podmiotami zewnętrznymi, dzięki którym system wsparcia mieszkańców miasta stale się rozbudowuje.

Ośrodek wspierając osoby i rodziny w trudnych sytuacjach życiowych z jednej strony dąży do zapewnienia bezpieczeństwa socjalnego, z drugiej strony stosuje zasadę pomocniczości nakierowaną na wykorzystanie własnych zasobów, potencjału i aktywności.

MOPS podejmował działania zmierzające do doskonalenia zawodowego oraz wzmacniania kadr w pełnionych funkcjach, zwłaszcza pracowników socjalnych i asystentów rodziny odpowiedzialnych za bezpośrednią pracę z osobami i rodzinami wymagającymi pomocy i wsparcia. Działania Ośrodka niezmiennie nakierowane były na wspomaganie rodziny w prawidłowym funkcjonowaniu, usamodzielnianie rodziny, pomocniczość oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

Udzielana pomoc społeczna wynikająca z rozeznaczonych potrzeb polegała na m.in.: przyznawaniu i wypłacaniu świadczeń, prowadzeniu pracy socjalnej, rozwoju i prowadzeniu niezbędnej infrastruktury socjalnej oraz realizacji innowacyjnych form pomocy społecznej.

Niniejsze sprawozdanie, ze względu na suplementarny charakter wynikający ze spełnienia obowiązków sprawozdawczych, stanowi przekrój informacji o zrealizowanych zadaniach w zakresie pomocy społecznej, wspierania rodziny oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, a także działalności jednostek prowadzonych przez Ośrodek.

Dokument przedstawia potrzeby w zakresie pomocy społecznej na rok 2019.

II. Informacje ogólne.

Głównym zadaniem pomocy społecznej jest pomoc osobom i rodzinom w radzeniu sobie w trudnych sytuacjach życiowych, jakich nie mogą one same pokonać przy wykorzystaniu własnych uprawnień, zasobów i możliwości.

Do podstawowych zadań pomocy społecznej należą: wspieranie rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych i uniemożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka, a także zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań mających na celu usamodzielnienie osób i rodzin oraz ich integrację ze środowiskiem.

Ramy zadaniowe pomocy społecznej określa ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz akty wykonawcze do ww. ustawy, wśród których wyróżnia się: rodzaje świadczeń, zasady i tryb ich udzielania oraz organizację pomocy społecznej.

Świadczenia (zarówno w formie pieniężnej, jak i niepieniężnej) mają za zadanie wsparcie osób w rozwiązywaniu trudnych sytuacji życiowych. Pomoc społeczna zmierza do uruchomienia zasobów osób wspieranych zwiększając ich aktywność poprzez wypracowanie u nich poczucia odpowiedzialności i samodzielnego zmięczenia się z trudną sytuacją życiową.

W roku sprawozdawczym obejmującym okres od 1 stycznia 2018 do 31 grudnia 2018 roku 3150 gospodarstw domowych objętych było wsparciem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, w tym 6044 osób w tych gospodarstwach, a 2102 osoby otrzymały decyzje przyznające pomoc w różnej formie.

Szacuje się, że ok. 5 % mieszkańców Ełku w skali roku obejmowanych jest pomocą społeczną, w tym z powodu ubóstwa powiązanego z innymi trudnościami życiowymi.

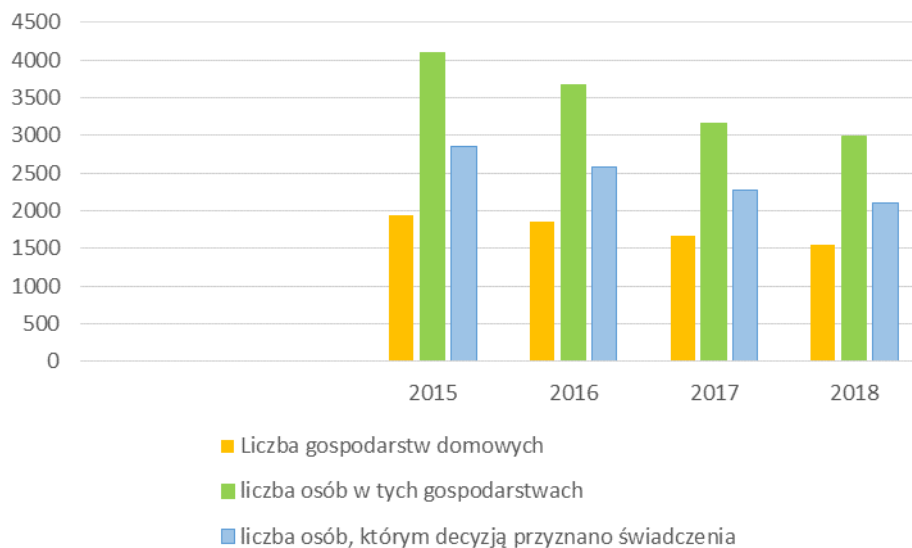
Od roku 2015 obserwuje się spadek liczby świadczeniobiorców otrzymujących świadczenia z pomocy społecznej zarówno w formie pieniężnej, jak i niepieniężnej, co potwierdza analiza danych Ośrodka w zakresie liczby osób objętych pomocą społeczną w 2018 roku (raport POMOST 2018 r.).

Analizę zapotrzebowania na pomoc społeczną w kolejnych latach ilustruje Wykres Nr 1 i Tabela Nr 1.

Tabela Nr 1. Analiza zapotrzebowania na świadczenia z pomocy społecznej przyznane decyzją w ramach zadań własnych i zleconych w latach 2015-2018.

Rok	Liczba gospodarstw domowych	% do roku poprzedzającego	Liczba osób w tych gospodarstwach	% do roku poprzedzającego	Liczba osób którym decyzją przyznano świadczenie	% do roku poprzedzającego
2015	1941	-8,01	4102	-9,58	2853	-7,40
2016	1850	- 4,69	3673	- 10,46	2587	-9,32
2017	1669	-9,78	3164	-13,85	2272	-12,17
2018	1546	-7,36	2989	-5,53	2102	7,48
2015-2018	-	procent spadku w stosunku do roku 2015 -20,35	-	procent spadku w stosunku do roku 2015 -27,13	-	procent spadku w stosunku do roku 2015 -26,32

Wykres Nr 1. Analiza zapotrzebowania na świadczenia z pomocy społecznej przyznane decyzją w ramach zadań własnych i zleconych w latach 2015 –2018.

Mimo obserwowanego spadku zapotrzebowania na świadczenia z pomocy społecznej nadal liczba osób wymagających wsparcia, utrzymuje się na stosunkowo wysokim poziomie. Powyższy wykres wskazuje na spadek w roku 2018 w stosunku do roku 2017 o 5,53 %.

III. Informacja o osobach i rodzinach korzystających z pomocy i wsparcia.

Podstawowym czynnikiem skłaniającym osoby i rodziny do ubiegania się o świadczenia z pomocy społecznej w 2018 r. było ubóstwo rozumiane jako niedysponowanie wystarczającymi środkami ekonomicznymi pozwalającymi zapewnić podstawowe potrzeby egzystencjalne klienta/rodziny. Głównymi przyczynami warunkującymi to negatywne zjawisko było m.in. długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność oraz długotrwałe pozostawanie w bezrobociu. Problem długotrwałego bezrobocia dotyka osoby o niskim poziomie wykształcenia i kwalifikacjach zawodowych, najczęściej nieadekwatnych do potrzeb rynku pracy. Najbardziej narażone na wykluczenie społeczne są osoby uzależnione, osoby bezdomne, jak i samotni rodzice.

Trudne i złożone problemy społeczne rodzin dotkniętych bezrobociem, bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, rozpadem więzi rodzinnych, egzystencjalnymi problemami osób samotnych, starszych, niepełnosprawnych, niskim standardem życia rodzin, uzależnieniami i przemocą stanowią duże wyzwania w obszarze polityki społecznej na poziomie lokalnym, ponieważ osoby potrzebujące poszukują wsparcia przede wszystkim w swoim środowisku lokalnym.

Wśród gospodarstw domowych objętych pomocą społeczną nadal najliczniejszą grupę tworzyły gospodarstwa jednoosobowe – 61,80% ogółu, wśród których 1/3 stanowiły jednoosobowe gospodarstwa emerytów i rencistów.

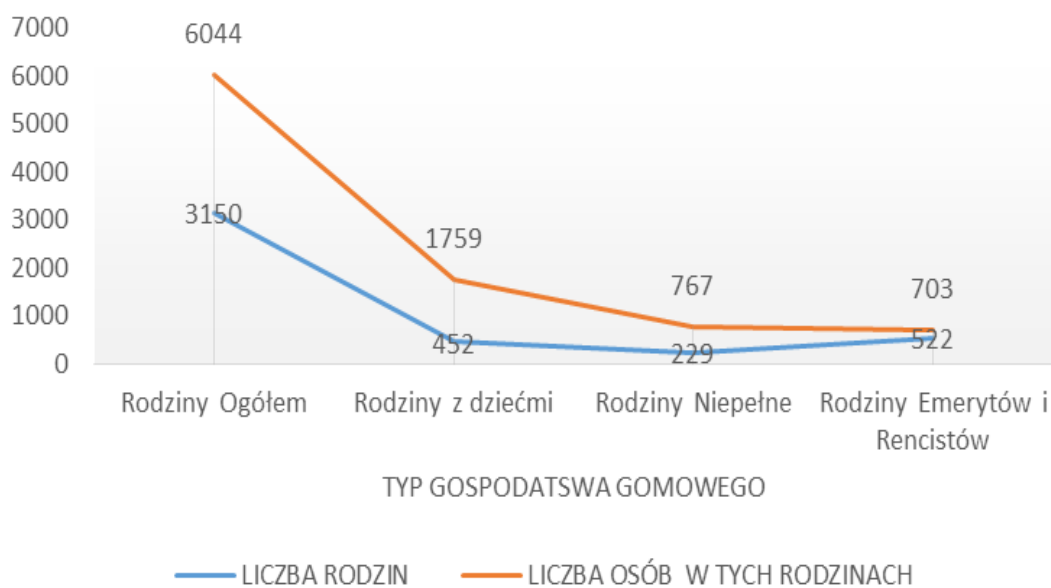
Drugą grupę pod względem liczebności stanowiły rodziny emerytów i rencistów (tj. 16,18% ogółu gospodarstw domowych).

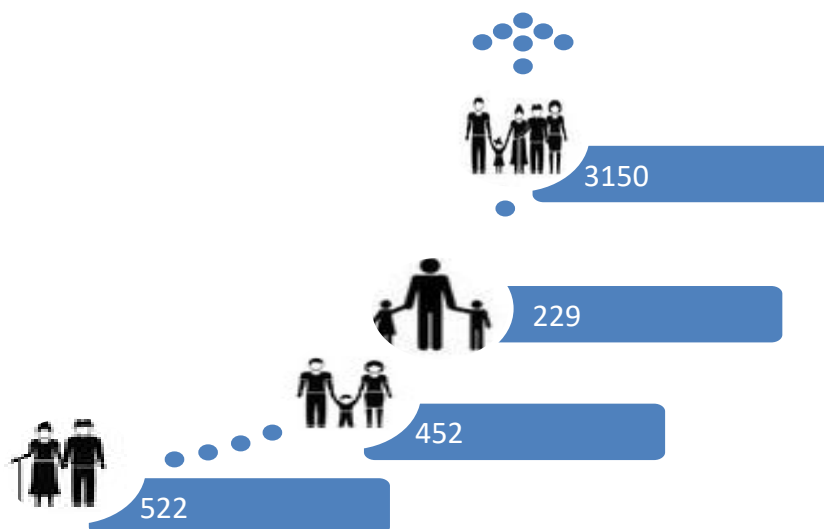
Zaobserwowano znaczny spadek wśród gospodarstw z dziećmi. Różnica w stosunku do roku 2017 wynosi 386 rodzin, co stanowi 45,57 %. Typy gospodarstw domowych objętych pomocą obrazuje Tabela Nr 2.

Tabela Nr 2. RODZINY OGÓŁEM -typ gospodarstwa domowego objętego pomocą w 2018 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE		LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W TYCH RODZINACH
RODZINY OGÓŁEM w tym:		3150	6044
	o liczbie osób 1	1914	1914
	2	474	948
	3	286	858
	4	220	880
	5	140	700
	6 i więcej	116	744

Analogicznie w 2017 roku ogółem 3194 rodzin (rodziny bez dzieci) skorzystało z pomocy, czyli o 44 rodziny więcej niż w roku 2018. W przeliczeniu na jednego członka rodziny jest to różnica o 74 osoby. Zauważalny jest spadek w stosunku do roku 2017 w rodzinach jednoosobowych (tj. o 3%), w rodzinach 3-osobowych (tj. o 17,1%), w rodzinach 4-osobowych (tj. 25,67%). Największy wzrost w stosunku do roku 2017 odnotowuje się w rodzinach 2-osobowych, tj. o 27,76 % liczby gospodarstw domowych (rodzin), w przeliczeniu na liczbę osób w tych rodzinach to jest o 206 osób więcej niż w roku ubiegłym. W roku sprawozdawczym nastąpił wzrost wśród gospodarstw domowych 5-osobowych i osiąga on poziom 140 rodzin, tj. wzrost o 16,66% w stosunku do roku 2017. Wśród rodzin wieloosobowych posiadających więcej niż sześcioro osób nastąpił wzrost o 31,81%. Największy odsetek osób korzystających z pomocy społecznej stanowią gospodarstwa jednoosobowe i stanowią one blisko 60% ogółu klientów MOPS.

Wykres Nr 2. Typ gospodarstwa domowego objętego pomocą: rodziny ogółem w 2018 r.

Wykres Nr 3. RODZINY OGÓŁEM -typ gospodarstwa domowego objętego pomocą w 2018 r.**Tabela Nr 3. RODZINY Z DZIEĆMI -typ gospodarstwa domowego objętego pomocą w 2018 r.**

WYSZCZEGÓLNIENIE		LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W TYCH RODZINACH
Rodziny z dziećmi ogółem:		452	1759
o liczbie dzieci 1		164	431
2		143	529
3		85	412
4		42	247
5		11	80
6		4	31
7 i więcej		3	29

Analogicznie w 2017 roku 461 rodzin z dziećmi skorzystało z pomocy, czyli o 9 rodzin więcej niż w roku 2018. W przeliczeniu na jednego członka rodziny jest to różnica o 23 osoby. Porównując gospodarstwa domowe objęte pomocą zaobserwować można wzrost liczby rodzin oraz liczby osób w tych rodzinach z liczbą dzieci 3 biorąc pod uwagę rok 2017 i 2018.

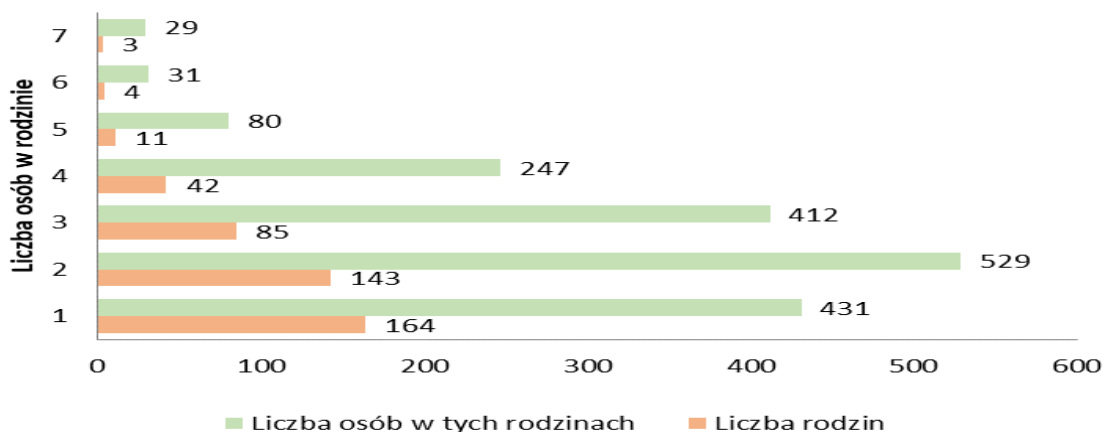
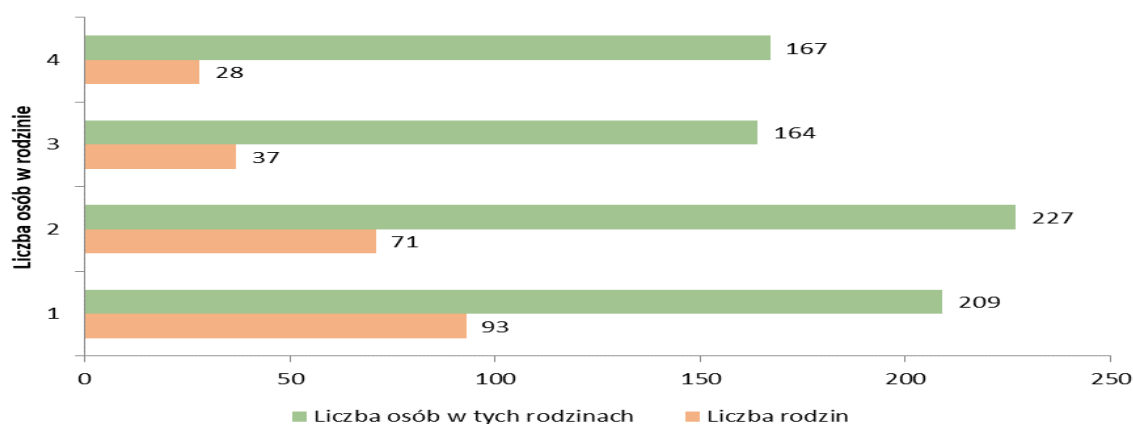
Wykres Nr 4. RODZINY Z DZIEĆMI -typ gospodarstwa domowego objętego pomocą w 2018 r.

Tabela Nr 4. RODZINY NIEPEŁNE -typ gospodarstwa domowego objętego pomocą w 2018 r.

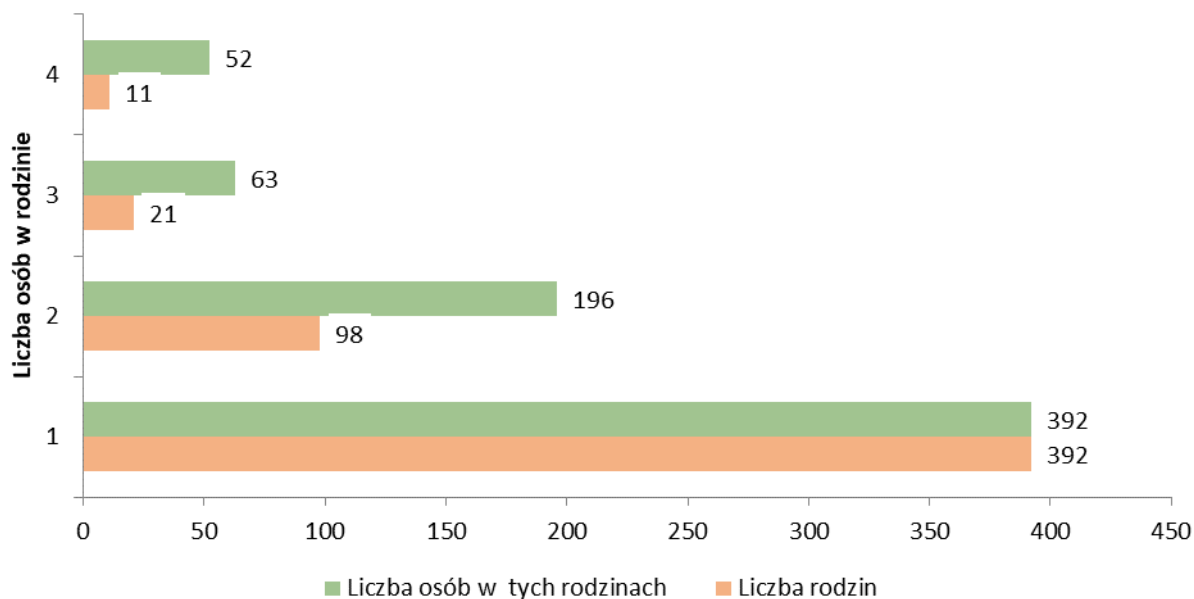
WYSZCZEGÓLNIENIE		LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W TYCH RODZINACH
RODZINY NIEPEŁNE OGÓLEM w tym:		229	767
	o liczbie dzieci 1	93	209
	2	71	227
	3	37	164
	4 i więcej	28	167

Analogicznie w 2017 roku 229 rodziny niepełnych skorzystały z pomocy, jak również w roku 2018. W przeliczeniu na jednego członka rodziny jest to różnica o 16 osób. Rodziny niepełne jak i rodziny z dziećmi wskazują wzrost gospodarstw domowych objętych pomocą z liczbą dzieci 3 w stosunku 2018 do 2017 roku.

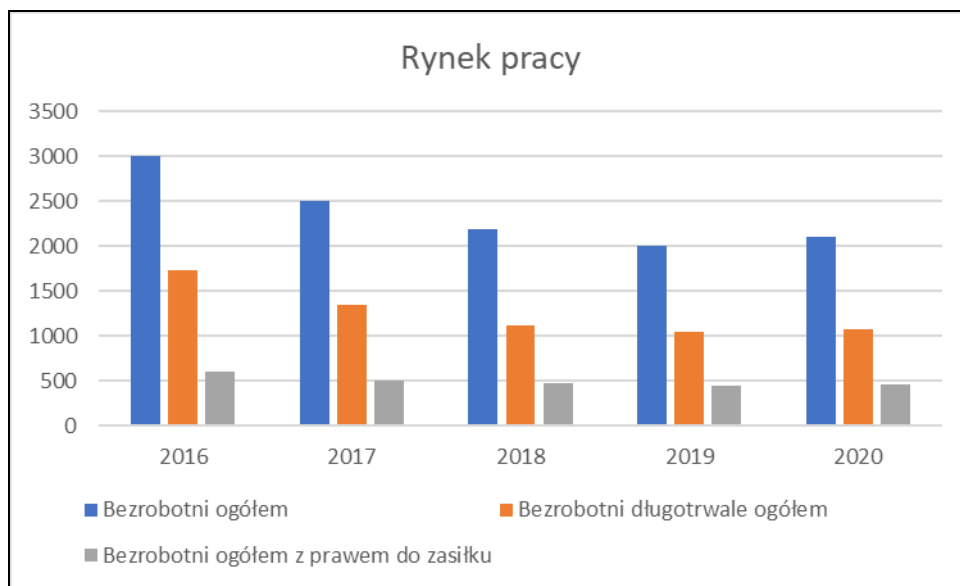
Wykres Nr 5. RODZINY NIEPEŁNE -typ gospodarstwa domowego objętego pomocą w 2018 r.**Tabela Nr 5. RODZINY EMERYTÓW I RENCISTÓW -typ gospodarstwa domowego objętego pomocą w 2018 r.**

WYSZCZEGÓLNIENIE		LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W TYCH RODZINACH
Rodziny Emerytów i Rencistów w tym:		522	703
	o liczbie osób 1	392	392
	2	98	196
	3	21	63
	4 i więcej	11	52

Porównując liczbę rodzin emerytów i rencistów, które były objęte pomocą Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w roku 2017 wyniosło 517, co w stosunku do roku 2018 jest to mniej o 5 rodzin. W przeliczeniu na jednego członka rodziny jest to różnica o 8 osób. Zauważalny jest wzrost liczby rodzin, które wymagają objęcia ich pomocą. Struktura demograficzna zmienia się charakteryzując się rosnącym udziałem osób starszych wśród mieszkańców Ełku.

Wykres Nr 6. Typ gospodarstwa domowego objętego pomocą: rodziny emerytów i rencistów w 2018 r.

Ubóstwo, długotrwała choroba, niepełnosprawność oraz bezrobocie to najczęstsze trudności z występujące w gospodarstwach domowych, powodujące konieczność ubiegania się o wsparcie. Należy podkreślić, że zgodnie z ustawą o pomocy społecznej wystąpienie samego ubóstwa nie warunkuje przyznania pomocy społecznej. Dodatkowo musi wystąpić inny – uzupełniający czynnik pozwalający udzielić pomocy społecznej.

Wykres Nr 7. Poziom bezrobocia w mieście Elku w latach 2016- 2020.

Powyższy wykres przedstawia dane przekazane przez Powiatowy Urząd Pracy w Elku liczbę osób bezrobotnych w różnych przedziałach lat. Zostały ujęte lata poprzednie oraz prognoza na lata przyszłe. Przewidywane dane na lata 2020 wskazują na wzrost bezrobocia, są to przypuszczalne dane.

Problemy zdrowotne zaburzają prawidłowe funkcjonowanie osób w środowisku, przyczyniają się do obniżenia jakości życia i doprowadzają do trudnych sytuacji życiowych, takich jak utrata lub niemożność podjęcia zatrudnienia, a w efekcie pociągają za sobą problemy finansowe, uzależnienia,

konflikty w rodzinie oraz bezradność w działaniu. Niski dochód i wysokie koszty leczenia oraz rehabilitacji wymuszają konieczność skorzystania z pomocy ośrodka. Jak wynika z poniższej analizy długotrwałą chorobą dotkniętych było – 37,26 % gospodarstw domowych, tj. spadek o 5,77 % w stosunku do roku poprzedniego. Problemem bezrobocia dotkniętych było 23,68 % gospodarstw domowych klientów zgłaszających się o pomoc do MOPS, tj. o 3,65 % mniej niż w 2017 r. Problem niepełnosprawności dotknął 26,47 % środowisk objętych pomocą społeczną, tj. o 1,83 % mniej niż w roku 2017 r.

Podsumowując, należy podkreślić, że w roku sprawozdawczym w każdym z czterech głównych obszarach dysfunkcji przyczyniający się do korzystania ze świadczeń z pomocy społecznej odnotowano spadek.

W roku 2018 (w stosunku do roku 2017) nastąpił wzrost liczby rodzin, które znajdowały się w trudnej sytuacji życiowej spowodowanej wielodzietnością (5,03 %), natomiast przemoc w rodzinie nie wskazuje na wzrost albo spadek, a zdarzenia losowe spadły o (80 %). Intensywność występowania problemów społecznych przedstawia Tabela Nr 6.

Tabela Nr 6. Problemy społeczne występujące w środowiskach objętych pomocą w 2018 r.

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin	Liczba osób w tych rodzinach	% liczby rodzin w stosunku do 2017 r.* (* - spadek, + wzrost)
Ubóstwo	990	2037	-27,36
Bezrobocie	746	1778	-14,54
Długotrwała choroba	1174	2009	-5,77
Niepełnosprawność	834	1311	-7,74
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych w tym:	302	1008	+7,09
Rodziny niepełne	254	826	+2,41
Rodziny wielodzietne	5	29	+25
Potrzeba ochrony macierzyństwa w tym: wielodzietność	196	954	-1,50
Alkoholizm	146	792	+5,03
Bezdomność	237	367	-10,90
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	62	68	-13,88
Narkomania	20	35	+33,33
Przemoc w rodzinie	19	34	-34,48
Sytuacja kryzysowa	10	28	0
Sieroctwo	2	4	+200,00
Zdarzenia losowe	2	3	+100
	1	2	-80,00

IV. Realizacja zadań w zakresie pomocy społecznej.

4.1 Świadczenia pieniężne i niepieniężne.

Świadczenia z pomocy społecznej przyznawano na bieżące potrzeby osób i rodzin mające na celu zapewnienie podstawowych, niezbędnych potrzeb zapewniających życie w godnych warunkach. Wsparcie w prowadzonej pracy socjalnej miało na celu usamodzielnienie klientów. Świadczenia z pomocy społecznej udzielane były w szczególności w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych. Realizowaną pomoc w ramach zleconych gminie i zadań własnych ilustruje Tabela Nr 7.

Tabela Nr 7. Formy realizowanej pomocy społecznej w 2018 r.

Formy pomocy		Liczba osób	% wzrostu w stosunku do 2017r.
ZADANIA ZLECONE			
1.	Usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi świadczone w miejscu zamieszkania	91	-4,21
2.	Orzekanie o przyznaniu uprawnień do korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych	77	-3,75
3.	Usługi w ośrodku wsparcia (środowiskowy dom samopomocy - forma wsparcia dziennego dla osób z zaburzeniami psychicznymi i niepełnosprawnych intelektualnie).	119	+45,12
4.	Wynagrodzenie należne opiekunowi z tyt. sprawowania opieki, przyznane przez sąd	2	0
ZADANIA WŁASNE			
1.	Zasiłki stałe	270	-3,57
2.	Składki na ubezpieczenie zdrowotne dla osób uprawnionych	355	+8,56
3.	Zasiłki celowe	1183	- 8,71
	w tym zasiłki specjalne	192	+3,03
4.	Zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	1	-80,00
5.	Zasiłki okresowe	594	-25,84
6.	Usługi opiekuńcze	174	+11,53
7.	Pochówki	7	-12,50
8.	Pomoc usługowa w formie posiłków w tym:	784	+22,38
8.1	Obiady szkolne	837	+7,58
8.2	Posiłki w stołówce MOPS	133	- 49,23
9.	Udzielenie schronienia przez noclegownie lub schroniska dla osób bezdomnych	37	-48,61
10.	Wnioskowanie w przyjęciu dziecka do środowiskowego domu samopomocy	2	- 33,33
11.	Realizacja pomocy w formie biletu kredytowanego	15	-16,66
12.	Skierowanie do domów pomocy społecznej	24	+242,85
13.	Ponoszenie opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej	94	+8,04
14.	Skierowanie do KOMR w Dąbku osób z SM	6	+100,00

Zaobserwowano wzrost w stosunku do roku 2017 zapotrzebowanie na usługi w ośrodku wsparcia - w środowiskowym domu samopomocy (forma wsparcia dziennego dla osób z zaburzeniami psychicznymi i niepełnosprawnych intelektualnie) wyniósł on 45,12 %. Natomiast w usługach opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi świadczonych w miejscu zamieszkania zaobserwowano spadek w stosunku do roku 2017. Również spadek zanotowano w formie realizowanej pomocy t.j. orzekanie o przyznaniu uprawnień do korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych. Przedstawiona tabela obrazuje, że nastąpił spadek na niektóre formy pomocy w zakresie zadań własnych m.in. zasiłki stałe, zasiłki celowe, zasiłki okresowe, a także pomocy w formie zapewnienia schronienia osobom bezdomnym, wnioskowanie w przyjęciu dziecka do środowiskowego domu samopomocy.

Wobec powyższego również odnotowuje się zwiększone zapotrzebowanie na pomoc w formie, w formie posiłków, usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, skierowania do domu pomocy społecznej oraz ponoszenia opłaty za pobyt w DPS.

Jednocześnie należy stwierdzić, że osoby chore, starsze z niemożnością samodzielnego zaspokajania własnych potrzeb oraz dużymi deficytami w samo pielęgnacji, niekwalifikujące się do leczenia szpitalnego, jednak wymagające wsparcia i całodobowej specjalistycznej opieki kierowano do domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym. W 2018 r. wydano 24 decyzje kierujące do DPS, z czego umieszczono 15 osób (w tym 3 osoby umieszczone na podstawie wniosku z 2017 r. oraz 12 osób na podstawie wniosku z 2018 r.).

Udzielono pomocy finansowej 6 kobietom i ich dzieciom, przebywającym w Domu Samotnej Matki prowadzonej przez Caritas Diecezji Ełckiej.

4.2. Praca socjalna.

Świadczenie w postaci pracy socjalnej jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. Realizacja celów pomocy społecznej odbywa się przede wszystkim przez świadczenie pracy socjalnej oraz wspieranie klientów świadczeniami pieniężnymi i niepieniężnymi. Działania pracowników pomocy społecznej służą przede wszystkim wzmocnieniu osób wspieranych, odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz organizowaniu warunków sprzyjających temu celowi. Pracownik socjalny podejmując współpracę z rodziną, diagnozuje sytuację oraz określa plan pomocy na jej rzecz. Podejmowane działania są zróżnicowane i dostosowane do indywidualnej sytuacji. Celem pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Powyższy cel realizowany jest przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Praca socjalna jest procesem, który ma na celu wywołanie pożądanych zmian, modyfikację sposobu funkcjonowania osoby, jej otoczenia, wzmacnianie potencjału osób, rodzin do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej i wsparcie w dążeniu do poprawy funkcjonowania. Praca socjalna prowadzona jest z osobami i rodzinami oraz ze społecznością lokalną. Świadczenie to jest wykonywane bez względu na posiadany dochód osoby i rodziny, z uwzględnieniem prawa jednostki do samostanowienia i poszanowania jej godności. W ramach struktury organizacyjnej MOPS funkcjonuje zespół realizujący zadania w zakresie pracy socjalnej oraz w zakresie usług pomocy społecznej. W skład zespołu wchodzi 30 pracowników socjalnych. Zapotrzebowanie na pracę socjalną w kolejnych latach ilustruje Wykres Nr 8 i Tabela Nr 8.

Wykres Nr 8. Dynamika wzrostu zapotrzebowania na pracę socjalną w latach 2015-2018.

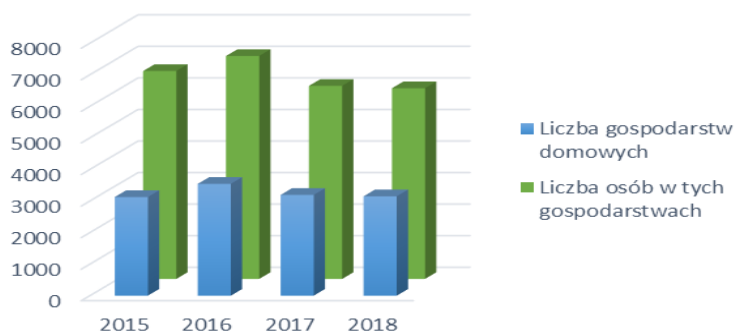

Tabela Nr 8. Dynamika wzrostu zapotrzebowania na pracę socjalną w latach 2015-2018.

Rok	Liczba gospodarstw domowych	% do roku poprzedzającego	Liczba osób w tych gospodarstwach	% do roku poprzedzającego
2015	3126	- 0,92	6589	- 8,33
2016	3543	+ 13,34	7065	+ 7,22
2017	3194	-9,85	6118	-13,40
2018	3150	- 1,37	6044	-1,21
2015-2018		Procent wzrostu w stosunku do roku 2015 0,76	-	Procent spadku w stosunku do roku 2015 -8,27

Powyższe dane Ośrodka wskazują, że zapotrzebowanie na wsparcie w formie pracy socjalnej w roku 2018 spadło o 1,37 %. W okresie 2014-2018 spadek odnotowano również w roku 2015 i 2017. W pozostałych latach występował wzrost zapotrzebowania na pracę socjalną. Najwyższy był w roku 2016 o ponad 13 % .

4.3. Kontrakty socjalne.

Jednym z podstawowych narzędzi stosowanych w pracy socjalnej jest kontrakt socjalny. Kontrakt socjalny to umowa zawarta pomiędzy pracownikiem socjalnym, a osobą/rodziną określająca zasady współdziałania w rozwiązywaniu problemów osoby lub rodziny znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej oraz w celu wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. Celem kontraktu jest ustalenie najbardziej skutecznej drogi wyjścia rodziny z trudnej sytuacji, w jakiej się znalazła, poprzez określenie zobowiązań i uprawnień stron. Zawarcie kontraktu socjalnego zmusza klienta do aktywnego uczestnictwa osoby w rozwiązywaniu i poprawie własnej trudnej sytuacji życiowej, a pracownikowi socjalnemu daje możliwość oceniania efektów pracy, skuteczności kontraktu i korygowania określonych celów.

W 2018 r. pracownicy socjalni MOPS realizowali 249 kontraktów, w tym liczba kontraktów zawartych przed 2018 r. i kontynuowanych w 2018 r. wynosiła 84, natomiast zawartych w 2018 r. wynosiła 165 kontraktów. Realizacja kontraktu socjalnego nie należy do zadań łatwych, a jego skuteczność w dużej mierze uzależniona jest od zachowań i postawy osób oczekujących pomocy. Odbiorcy pomocy społecznej często są przyzwyczajeni do obecnej sytuacji życiowej i brakiem motywacji do jej zmiany, nie wykazują też chęci do podejmowania zobowiązań, co powoduje, że nie wywiązują się z założonych postanowień.

W 2018 r. udało się 83 kontraktów zakończyć sukcesem (tj. 33,33%) kiedy osoba wspierana przez MOPS, przy wsparciu pracownika socjalnego, wypełniła zobowiązania w nim zawarte.

W 46 przypadkach kontrakty zostały zerwane z winy klientów. Odmówili oni realizacji zawartych w kontrakcie zobowiązań, m. in. przerwali leczenie odwykowe lub odmówili podjęcia pracy. Pomimo zerwania kontraktów socjalnych 27 klientów i ich rodziny nadal korzystają ze świadczeń pomocy społecznej, natomiast 19 klientów i ich rodziny po zerwaniu kontraktu, nie korzystają już ze świadczeń pomocy społecznej.

W 2018 roku z powodu zmiany sytuacji materialnej lub życiowej klienta rozwiązano 5 kontraktów. Najczęstszymi powodami był m. in. brak możliwości podjęcia pracy z powodu urodzenia dziecka, choroba lub wyjazd z Ełku. W trzech przypadkach klient i rodzina nadal korzysta ze świadczeń pomocy społecznej, w 2 przypadkach osoby te nie korzystają już ze świadczeń pomocy społecznej. Stopień realizacji kontraktów socjalnych przedstawia poniższa Tabela Nr 9.

Tabela Nr 9. Realizacja kontraktów socjalnych w 2018 r.

Liczba kontraktów ogółem w tym:		249
	Kontrakty zawarte przed 2018 rokiem i kontynuowane w roku 2018	84
	Kontrakty zawarte w 2018 r.	165
Liczba kontraktów zakończonych sukcesem-klient MOPS, przy wsparciu pracownika socjalnego, wypełnił zobowiązania zawarte w kontrakcie		83
Liczba kontraktów zerwanych z winy klienta – z powodu odmowy realizacji zawartych w kontrakcie zobowiązań klienta, np. przerwanie leczenia odwykowego, odmowa podjęcia pracy, w tym:		46
	Klient (rodzina) nadal korzysta ze świadczeń pomocy społecznej	27
	Klient (rodzina) nie korzysta ze świadczeń pomocy społecznej	19
Liczba kontraktów rozwiązanych z powodu zmiany sytuacji materialnej lub życiowej klienta np. brak możliwości podjęcia pracy z powodu urodzenia dziecka, choroby, wyjazdu z Ełku, w tym:		5
	Klient (rodzina) nadal korzysta ze świadczeń pomocy społecznej	3
	Klient (rodzina) nie korzysta ze świadczeń pomocy społecznej	2
Planowana liczba kontraktów kontynuowanych w 2019 r.		61
Przewidywana liczba zawartych nowych kontraktów 2019 r.		92

4.4. Projekty socjalne.

Pracownicy socjalni MOPS na podstawie rozeznaczonych potrzeb osób objętych pomocą społeczną opracowali i wdrożyli projekty socjalne, mające na celu reintegrację społeczną i aktywizację członków społeczności lokalnej. Projekty służyły również przełamaniu stereotypu klientów pomocy społecznej oraz samego Ośrodka. Tworzone z myślą o poszczególnych grupach odbiorców projekty socjalne realizowane były dla osób bezdomnych, osób najuboższych, samotnych, osób i rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie, osób niepełnosprawnych i z zaburzeniami psychicznymi. Realizowano działania w formie spotkań informacyjno-edukacyjnych dla mieszkańców, dyżurów specjalistów, w tym pracowników socjalnych. Projekty dotyczyły również integracji społecznej – organizowane wydarzenia o charakterze otwartym, dostępne dla wszystkich osób zainteresowanych i chętnych, które umożliwiają podejmowanie wspólnych działań, bez podziału na klientów Ośrodka i osoby nie korzystające ze wsparcia. Działania służyły zaktywizowaniu osób oraz zachęceniu ich do udziału w życiu społecznym, większego zaangażowania w działanie na rzecz własnego środowiska lokalnego. W ramach projektów budowana była sieć współpracy z podmiotami działającymi w środowisku lokalnym. Środki na realizację projektów socjalnych w większości były pozyskiwane przez Ośrodek z zewnętrznych źródeł i od sponsorów.

PROJEKTY SOCJALNE ZREALIZOWANE W 2018 ROKU:

- **Projekt socjalny „Mam cele, mam marzenia...”**

Pracownicy socjalni w miesiącu maju 2018 roku zorganizowali warsztaty dla osób bezdomnych przebywających w schroniskach z terenu miasta Ełku: Domu Św. Ojca Pio oraz Stowarzyszenia MONAR Schroniska Dla Osób Bezdomnych MARKOT w Ełku. W warsztatach udział wzięło łącznie

12 osób, w trakcie których pozyskały one wiedzę na temat możliwości prawnych dotyczących zadłużeń w zakresie: jak nawiązywać owocną współpracę z wierzycielem oraz jak dochodzić swoich roszczeń. W trakcie spotkania z doradcą zawodowym udało się stworzyć realny, indywidualny plan powrotu na drogę zawodową. Osoby bezdomne zwiększyły swoją wiedzę jakich błędów unikać podczas rozmowy o pracę. Największym uznaniem cieszyły się warsztaty z psychologiem, podczas których osoby bezdomne uzewnętrzniły osobiste doświadczenia oraz wspólnie wypracowały „złote kroki” do wyjścia z bezdomności.

- **Projekt socjalny „Ciepły posiłek”**

Z okazji obchodów Międzynarodowego Dnia Walki z Ubóstwem w dniu 13 października 2018 r. w Parku Solidarności w Ełku pracownicy socjalni zorganizowali akcję wydawania ciepłego posiłku osobom bezdomnym i wymagającym wsparcia. Z posiłku skorzystało około 100 osób. Dodatkowo podczas akcji pracownicy socjalni udzielali porad i konsultacji o dostępnych formach pomocy.

- **Projekt socjalny „Pamięci bliskich”**

Pracownicy socjalni zrealizowali projekt pn. „Pamięci bliskich”, którego celem było wspólne z osobami niepełnosprawnymi, bezdomnymi i zaburzonymi psychicznie uporządkowanie grobów ich najbliższych. Uporządkowano około 50 grobów, w projekcie wzięło udział 17 osób, w tym 3 pracowników socjalnych oraz 14 osób bezdomnych.

- **Projekt socjalny „Nie każdy pociąg jedzie do Hollywood”**

Pracownicy socjalni realizowali projekt socjalny pod nazwą *"Nie każdy pociąg jedzie do Hollywood"*. Pierwsza edycja miała miejsce w czerwcu 2018 r., skierowana była do młodzieży, osób planujących wyjazd do pracy za granicę oraz do pracowników socjalnych szkolenie dotyczących zagrożeń związanych z handlem ludźmi, prowadzone było przez pracownika Straży Granicznej w Kętrzynie. Zaproszono dwie klasy z ełckich szkół średnich. Łącznie w pierwszej turze wzięło udział 56 osób. Druga edycja skierowana była do pracowników MOPS w Ełku, szkolenie prowadzone przez pracowników Straży Granicznej z Gołdapi oraz z Kętrzyna odbyło się we wrześniu 2018 r. Łącznie w drugiej turze wzięło udział 38 osób.

4.5. Programy pomocy żywnościowej.

PROGRAM „POMOC PAŃSTWA W ZAKRESIE DOŻYWIANIA” NA LATA 2014-2020

Kolejnym ważnym zadaniem w obszarze pomocy społecznej jest zabezpieczenie osób pozbawionych możliwości spożycia jednego gorącego posiłku. Realizowanie zadania odbywa się poprzez prowadzenie dożywiania dzieci w szkołach, udzielania pomocy w formie posiłku osobom potrzebującym. Pomoc w formie posiłku udzielana ze szczególnym uwzględnieniem posiłku gorącego w celu zapewnienia zdrowego żywienia.

Na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności może być przyznany zasiłek celowy. Ośrodek w ramach wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014 – 2020 objął dożywianiem osoby, w tym dzieci w postaci: posiłków, obiadów szkolnych, zasiłków oraz pomocy rzeczowej. W roku 2018 r. zauważono spadek liczby świadczeniobiorców w stosunku do roku poprzedniego (- 28,66 %), w tym liczby dzieci (- 33,81 %). Odnotowano natomiast wzrost kwoty świadczenia w stosunku do roku 2017, która wyniosła 15,05%, jak również kwota świadczeń posiłków dla dzieci powiększyła się o 6,43 %. Realizację programu na przestrzeni lat 2015-2018 przedstawia Tabela Nr 10 i Wykres Nr 7.

Tabela Nr 10. Realizacja Programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” w latach 2015-2018.

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	% w stosunku do roku ubiegłego
Liczba osób	1 192	1 002	1099	784	-28,66
w tym dzieci	937	791	837	554	-33,81
Kwota świadczeń	488 876	471 535	377 245	434 022	+15,05
Kwota świadczeń- posiłków dla dzieci	343 631	286 751	206 188	219 446	+6,43

PROGRAM OPERACYJNY POMOC ŻYWNOŚCIOWA 2014-2020 (FAED)

Ośrodek w 2018 r. realizował we współpracy z Caritas Diecezji Ełckiej Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014 – 2020 Podprogram 2018 współfinansowany z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (zwany FEAD). Od początku realizacji Programu w ramach zawartej umowy wsparciem objęto 2 200 beneficjentów.

Pomoc w ramach programu obejmowała dostarczanie produktów żywnościowych (oleju, konserw mięsnych, konserw rybnych, ryżu, dżemu, mleka, sera, cukru, makaronu i innych artykułów spożywczych). MOPS był odpowiedzialny za proces rekrutacji osób i rodzin do otrzymania pomocy w tej formie oraz kierowania osób do udziału w zajęciach towarzyszących realizowanych w formie warsztatów np. kulinarnych, edukacji ekonomicznej, w których łącznie w roku 2018 wzięło udział 225 osób.

4.6. Wspieranie osób starszych i niepełnosprawnych.**USŁUGI OPIEKUŃCZE W MIEJSCU ZAMIESZKANIA**

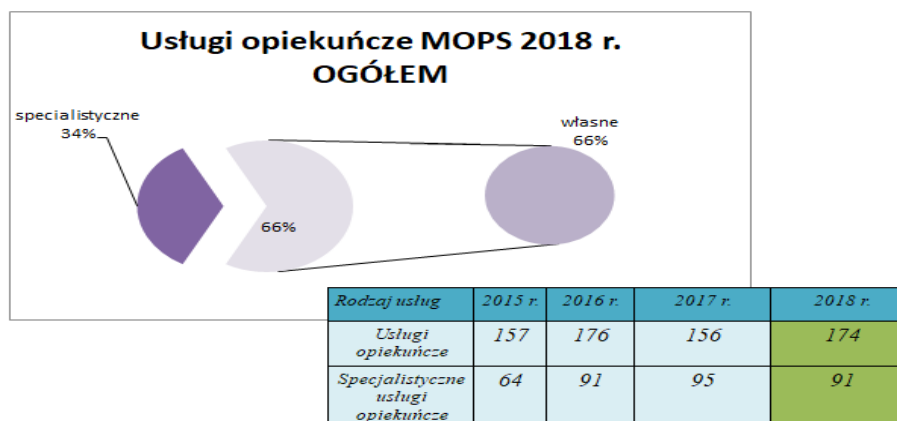
Ośrodek zabezpieczał zgodnie z potrzebami pomoc w formie usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi dla mieszkańców miasta w oparciu o art. 50 ustawy o pomocy społecznej. Pomoc udzielano osobom samotnym, które z powodu wieku, choroby lub uzasadnionych przyczyn wymagały pomocy innych osób, a były jej pozbawione oraz zamieszkującym i gospodarującym wspólnie z rodziną, a rodzina i wspólnie zamieszkali nie mogą zapewnić pomocy i opieki z uwagi na zły stan zdrowia, pracę zawodową, naukę, brak odpowiedniego przygotowania lub z innych uzasadnionych powodów.

Ośrodek wypełniając ustawowy obowiązek organizowania i świadczenia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla mieszkańców miasta Ełku w 2018 roku zabezpieczył 265 osób spełniających wymogi przyznania tej niepieniężnej formy z pomocy społecznej.

W 2018 r. 174 osoby skorzystały z usług opiekuńczych realizowanych w ramach zadań własnych oraz 91 osobom świadczone specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi w Ełku realizowanych w ramach zadań zleconych (w tym 8 dzieci do 18 roku życia).

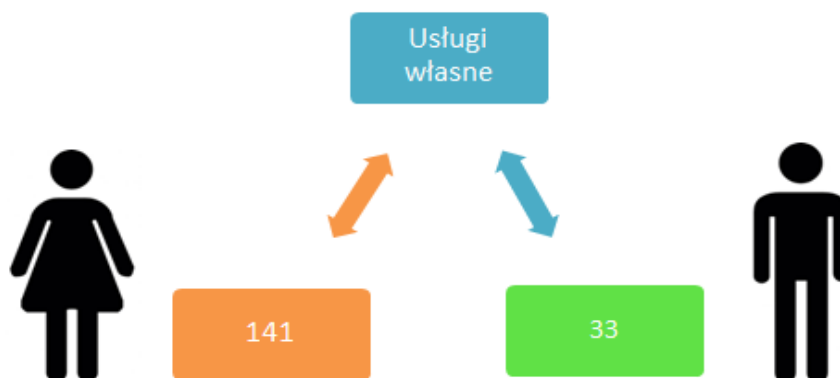
Zmiana struktury demograficznej i występujący od kilku lat proces demograficznego starzenia ludności prowadzi do zwiększenia zapotrzebowania na usługi opiekuńcze. zapotrzebowanie na usługi własne wzrosło o 12,98 %. W przypadku usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi świadczonymi w miejscu zamieszkania zauważalny jest spadek w stosunku do rok 2017 o 4,2%. Kształtowanie poziomu usług opiekuńczych w latach 2015-2018 przedstawia wykres Nr 9.

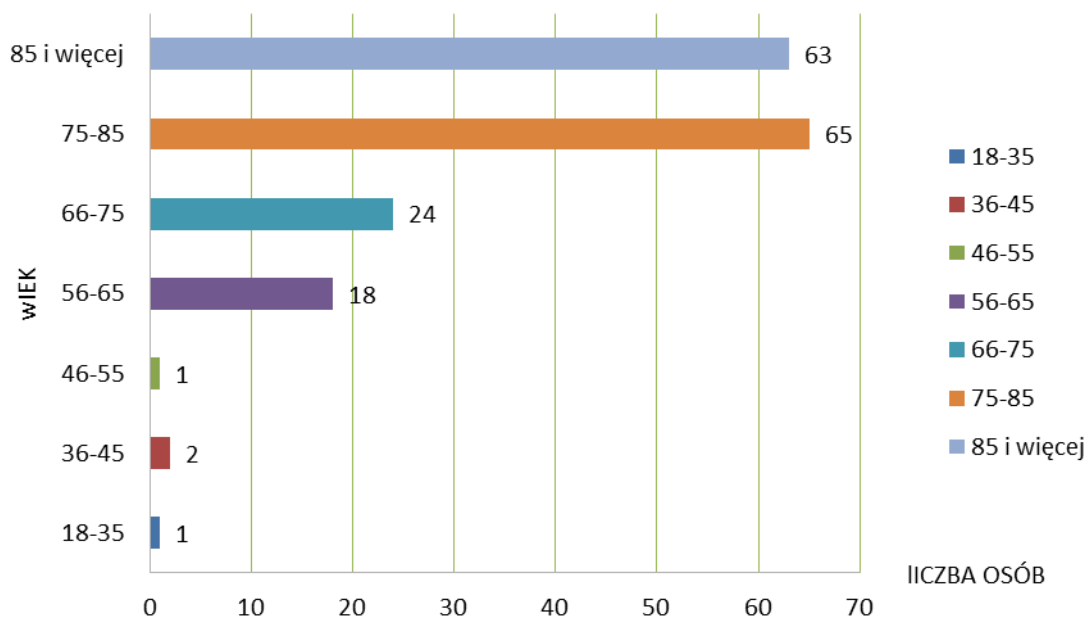
Wykres Nr 9. Usługi opiekuńcze w latach 2015- 2018 r.

Usługi opiekuńcze obejmowały pomoc w zaspokojeniu codziennych potrzeb życiowych, podstawową opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza, pielęgnację oraz zapewnienie kontaktu z otoczeniem. Odpłatność za usługi opiekuńcze naliczana była zgodnie z uchwałą Rady Miasta Ełku oraz rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 13 lipca 2018 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej. Koszt jednej roboczogodziny ww. usług w 2018 roku wynosił 20 zł. W roku sprawozdawczym usługi własne świadczone były dla 174 osób, z czego 82,45 % stanowiły kobiety, a mężczyźni - 18,65 %.

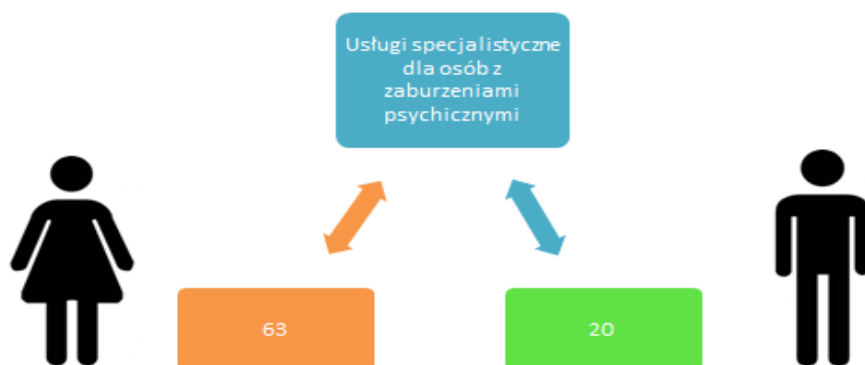
Wykres Nr 10. Usługi opiekuńcze w 2018 r. z podziałem na płeć.

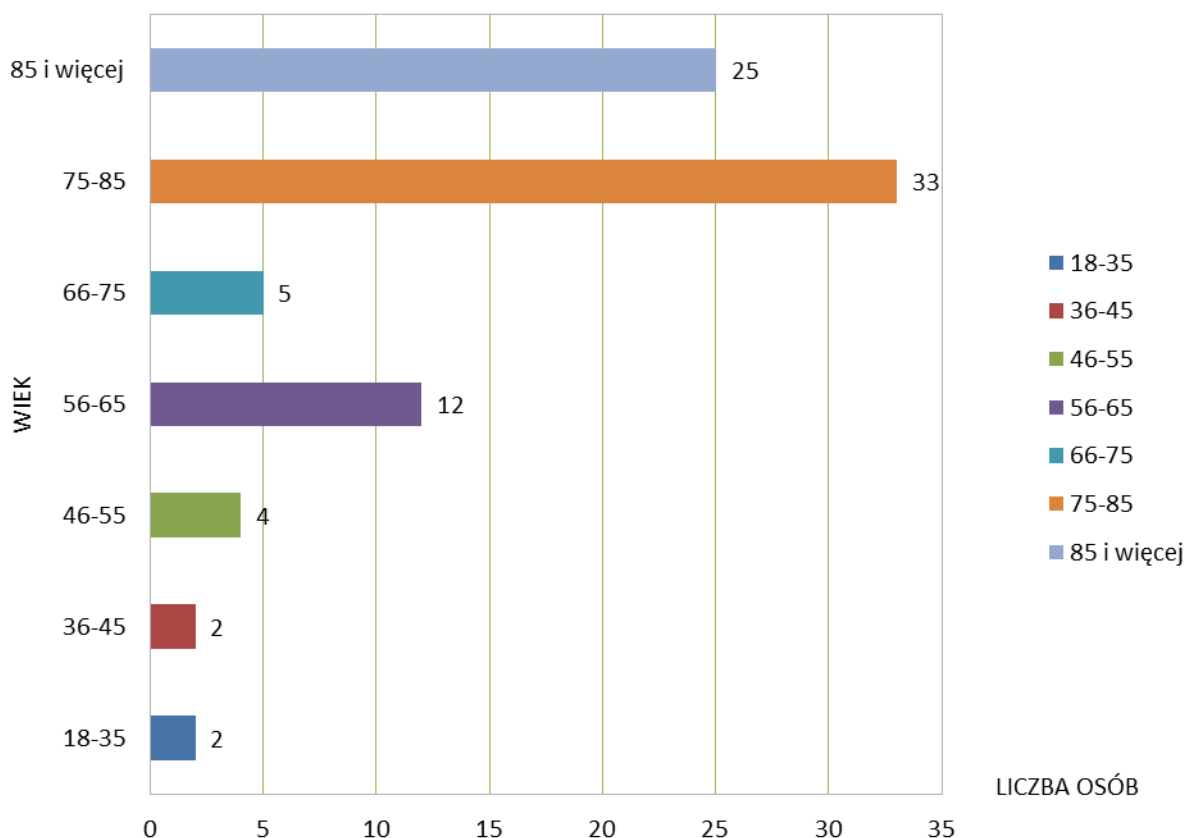
Wykres Nr 11. Usługi opiekuńcze w 2018 r. z podziałem na wiek.

Wśród osób korzystających z usług opiekuńczych największy odsetek stanowią osoby w wieku 75+ , stanowią one 73,56 % wszystkich świadczonych usług, z tego 37,35 % stanowią osoby w wieku od 75 do 85, zaś 36,20 % stanowią osoby powyżej 85 roku życia. Następną kategorią wiekową, w której udzielono usług opiekuńczych stanowią osoby w wieku od 66 do 75 roku życia, tj. 13,79 %. Najmniejszy odsetek usług świadczonych jest w przedziale wiekowym 18-35 i 46-55 i obejmuje po 1 osobie w każdej z kategorii.

W roku sprawozdawczym usługi specjalistyczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi świadczone były dla 91 osób, z czego 8 osób stanowiły dzieci. Wśród osób dorosłych w tej kategorii usług opiekuńczych kobiety stanowiły 75,90 %, zaś mężczyźni stanowili jedynie 24,10 %. Zależność pomiędzy kobietami i mężczyznami przedstawia wykres Nr 12.

Wykres Nr 12. Usługi specjalistyczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi 2018 r. z podziałem na płeć.

Wykres Nr 13. Usługi specjalistyczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi 2018 r. z podziałem na wiek.

Wśród osób korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi opiekuńczych największy odsetek stanowią osoby w wieku 75+ , stanowią one 69,87 % wszystkich świadczonych usług, z tego 39,75 % stanowią osoby w wieku od 75 do 85, zaś 30,12 % stanowią osoby powyżej 85 roku życia.

Następną kolejną kategorią wiekową, w której udzielono specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi stanowią osoby w wieku od 56-65, tj. 14,45 %. Najmniejszy odsetek usług świadczonych jest w przedziale wiekowym 18-35, 36-45 i obejmuje po 1 osobie w każdej z kategorii.

W przypadku specjalistycznych usług opiekuńczych z zaburzeniami psychicznymi należy wyróżnić usługi świadczone na rzecz dzieci. W roku sprawozdawczym świadczone 8 osobom usługi opiekuńcze. Wykonawcą świadczącym specjalistyczne usługi opiekuńcze dla dzieci autystycznych z zaburzeniami psychicznymi, w tym autyzmem na terenie miasta Ełku w 2018 r., była firma: Rehabilitacja Dzieci i Młodzieży Skoliofiz Katarzyna Olesik, wybrana w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego (umowa na świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla dzieci autystycznych z zaburzeniami psychicznymi, w tym autyzmem na terenie miasta Ełku).

Odpłatność za specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi określa §4 ust. 2 i 3 Rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 roku w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych. Koszt jednej roboczogodziny ww. usług w 2018 roku, zgodnie z zarządzeniem Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku z w sprawie ustalenia kosztu jednej godziny świadczenia usług specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, dla osób z zaburzeniami psychicznymi, wynosił odpowiednio:

*24 zł za usługi: uczenie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia, pielęgnacja – jako wspieranie procesu leczenia oraz pomoc mieszkaniowa,

*65,00 zł za usługi: rehabilitacja fizyczna i usprawnianie zaburzonych funkcji organizmu w zakresie nieobjętym przepisami ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży z zaburzeniami psychicznymi dostępu do zajęć rehabilitacyjnych i rewalidacyjno-wychowawczych, w wyjątkowych przypadkach, jeżeli nie mają możliwości uzyskania dostępu do zajęć, o których mowa w art. 7 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego.

Na podstawie zgłoszonych potrzeb i oczekiwań osób lub rodzin podczas przeprowadzania wywiadu środowiskowego pracownicy socjalni w ramach swojej pracy podejmowali działania mające na celu: pomoc w dotarciu do placówek ochrony zdrowia, urzędów, instytucji; pomoc w dotarciu do poradni specjalistycznych; pomoc w składaniu wniosków do zakładów opiekuńczo-leczniczych, zakładów pielęgnacyjno-opiekuńczych, domów pomocy społecznej; składanie wniosków do dopłat do czynszu; wnioskowanie i kompletowanie dokumentów do Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności; korzystanie ze sprzętu rehabilitacyjnego i środków pomocniczych; zabezpieczenie opału na okres zimowy i grzewczy; zabezpieczenie pomocy finansowej na zakup leków, żywności, odzieży lub innych niezbędnych artykułów; dostarczanie gorących posiłków ze stołówki MOPS; nawiązywanie kontaktu z rodzinami i krewnymi.

WSPARCIE INSTYTUCJONALNE

Mieszkanie chronione

Od 2015 r. Ośrodek prowadzi mieszkanie chronione, które jest zadaniem własnym gminy. Mieszkanie o łącznej powierzchni użytkowej 49,07 m² znajduje się w budynku mieszkalnym położonym przy ul. Kolejowej 15/4 w Ełku. W mieszkaniu jednocześnie mogą zamieszkiwać 4 osoby. W 2018 r. wpłynęły 4 wnioski o przyznanie pobytu w mieszkaniu chronionym, z czego tylko jeden rozpatrzono negatywnie. Umieszczona została jedna osoba.

Domy pomocy społecznej

Na dzień 31 grudnia 2018 r. w 19 domach pomocy społecznej, zlokalizowanych na terenie 4 województw kraju, przebywało 87 mieszkańców gminy miasta Ełk, w tym 58 mężczyzn (proporcja liczby mężczyzn w stosunku do liczby kobiet wyniosła 2:1). Klienci MOPS Ełk przebywali w następujących rodzajach domów pomocy społecznej, wymienionych w art. 56 ustawy o pomocy społecznej:

1. DPS dla osób w podeszłym wieku: 7 osób (4 mężczyzn i 1 kobieta);
2. DPS dla osób przewlekle somatycznie chorych: 9 osób (6 mężczyzn i 3 kobiety);
3. DPS dla osób przewlekle psychicznie chorych: 52 osoby (35 mężczyzn i 17 kobiet).
4. DPS dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie: 2 osoby (1 mężczyzna i 1 kobieta);
5. DPS dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie: 11 osób (8 mężczyzn i 3 kobiety);
6. DPS dla osób niepełnosprawnych fizycznie - 0 osób;
7. DPS dla osób uzależnionych od alkoholu - 0 osób.

Ponadto z uwagi na różne funkcje domu pomocy społecznej (art. 56a u.p.s.) osoby przebywały w placówkach całodobowych łączonych, tj. 1 mężczyzna w domu pomocy społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych oraz osób niepełnosprawnych fizycznie (niewidomych i słabowidzących) oraz 5 osób (3 mężczyzn i 2 kobiety) w domach pomocy społecznej typu: dla osób w podeszłym wieku i przewlekle somatycznie chorych.

W 2018 roku wydano 24 decyzje kierujące osoby do domów pomocy społecznej (z tego 14 dotyczyło mężczyzn), w tym 10 z postanowienia sądu (6 mężczyzn i 4 kobiety). W 2018 roku w domach pomocy społecznej umieszczono 15 osób (10 mężczyzn i 5 kobiet), tj. na podstawie wniosków złożonych w 2017 r. - 3 osoby (1 kobieta i 1 mężczyzna z postanowienia sądu oraz 1 mężczyzna na wniosek strony) i na podstawie wniosków z 2018 r. - 12 osób (8 mężczyzn i 4 kobiety), w tym 2 mężczyzn z postanowienia sądu.

4.7. Wspieranie osób bezrobotnych oraz innych niepozostających w zatrudnieniu.

PRACE SPOŁECZNIE UŻYTECZNE

Prace społecznie użyteczne to instrument rynku pracy skierowany do osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku (posiadające II profil pomocy), które korzystają jednocześnie ze świadczeń pomocy społecznej. Ta aktywna forma pomocy ma na celu wsparcie klientów MOPS w zakresie aktywizacji zawodowej i przywrócenia osób długotrwale bezrobotnych na rynek pracy.

Wykonywanie prac społecznie użytecznych odbywa się na podstawie porozumienia zawieranego rokrocznie począwszy od 2009 r. pomiędzy Gminą Miastem Ełk, a Starostą Ełckim reprezentowanym przez Powiatowy Urząd Pracy.

W 2018 r. na podstawie zawartego porozumienia pomiędzy Starostą Ełckim, a Gminą Miastem Ełk 25 osób bezrobotnych, w tym 13 mężczyzn i 12 kobiet, uczestniczyło w pracach społecznie użytecznych w okresie od 1 marca 2018 r. do 31 grudnia 2018 r. Osobom tym wypłacono świadczenie w łącznej wysokości 116 016,30 zł.

MOPS zajmował się rekrutacją osób, ustalał potrzeby oraz liczbę podmiotów zainteresowanych realizacją prac społecznie użytecznych oraz prowadził dokumentację związaną z przebiegiem ww. zadań.

Osoby objęte programem wykonywały prace usługowe, porządkowe, czynności gospodarcze, pomoc kuchenna, pomoc przy obsłudze imprez masowych oraz pomagały wykonywać usługi opiekuńcze realizowane przez MOPS. Osobom objętym programem przysługiwało świadczenie pieniężne za okres faktycznie wykonywanej pracy. Koszt roboczogodziny w okresie:

- od marca 2018 r. do maja 2018 r. wynosił 8,10 zł.
- od czerwca 2018 r. do grudnia 2018 r. wynosił 8,30 zł.

Dodatkową zaletą wsparcia w postaci prac społecznie użytecznych jest nie wliczanie otrzymywanego świadczenia pieniężnego z tytułu wykonywania ww. prac do dochodu uprawniającego do uzyskania świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej. Realizację programu prac społecznie użytecznych ilustruje Tabela Nr 11.

Tabela Nr 11. Realizacja programu prac społecznie użytecznych w 2018 roku.

Wyszczególnienie	Program prac społecznie użytecznych	Uwagi
Liczba godzin	8569	Plan 9761
Liczba uczestników	25 osób	Plan 28 osób
Koszt programu (100%)	70602,30 zł	Plan 80457,30 zł.

Prace społecznie użyteczne realizowano w 17 placówkach i instytucjach na terenie miasta Ełku, do których skierowano osoby bezrobotne. Poniższa Tabela Nr 12 ilustruje rozkład ilościowy w poszczególnych podmiotach.

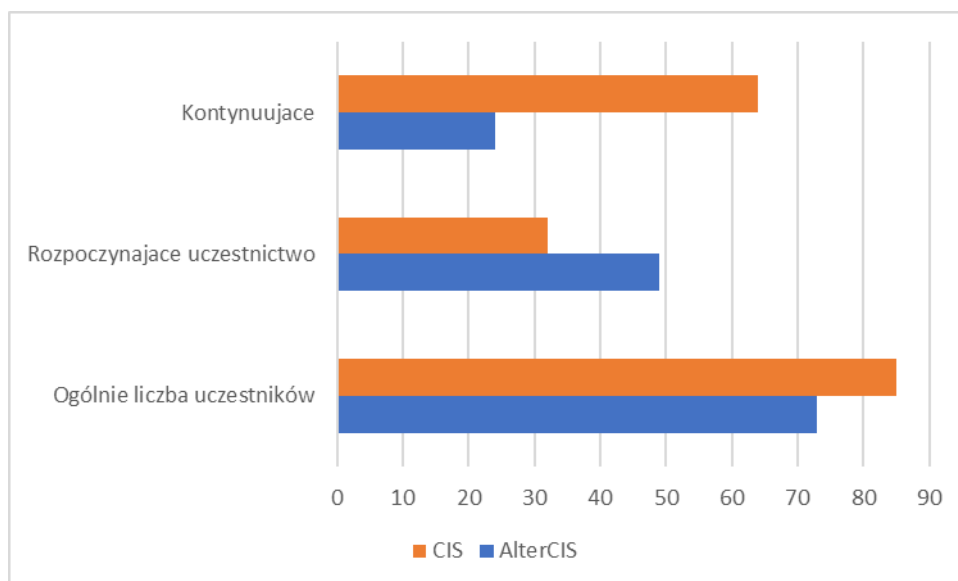
Tabela Nr 12. Podmioty, w których realizowano prace społecznie użyteczne w roku 2018.

Podmiot	Liczba skierowanych osób
Ełckie Centrum Kultury	1
Fundacja Otulony w Nadzieję	1
Gimnazjum Nr 1	1
Gimnazjum Nr 3	1
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	7 (w tym 1 w ŚDS)
Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji	1
Miejskie Przedszkole Niezapominajka	1
Miejskie Przedszkole Perełka	1
Miejskie Przedszkole Świątełko	1
Miejskie Przedszkole Bajka	2
Miejskie Przedszkole Ekoludki	1
Muzeum Historyczne	1
Szkoła Podstawowa nr 1	1
Szkoła Podstawowa nr 2	2
Szkoła Podstawowa nr 4	1
Szkoła Podstawowa nr 7	1
Szkoła Podstawowa nr 9	1

ZATRUDNIENIE SOCJALNE

Pomoc rodzinie z problemem bezrobocia stanowi jeden z elementów pracy socjalnej. Celem realizowanym przez Ośrodek było zwiększenie szans na podjęcie pracy zawodowej i przeciwdziałanie negatywnym skutkom społecznym wynikającym z bezrobocia w rodzinie. Ośrodek kierował działania zarówno do osób bardziej aktywnych, samodzielnych, które wymagały stosunkowo niewielkiego wsparcia, jak i do tych, które nie potrafiły wykorzystać własnych zasobów i możliwości przy korzystnych zmianach na rynku pracy. Pogłębiona indywidualna praca socjalna, w tym w formie poradnictwa specjalistycznego oraz rozszerzana stale współpraca ze środowiskiem lokalnym i podmiotami rynku pracy były odpowiedzią na zmieniające się zapotrzebowanie poszukujących zatrudnienia mieszkańców Ełku, w szczególności korzystających z pomocy Ośrodka.

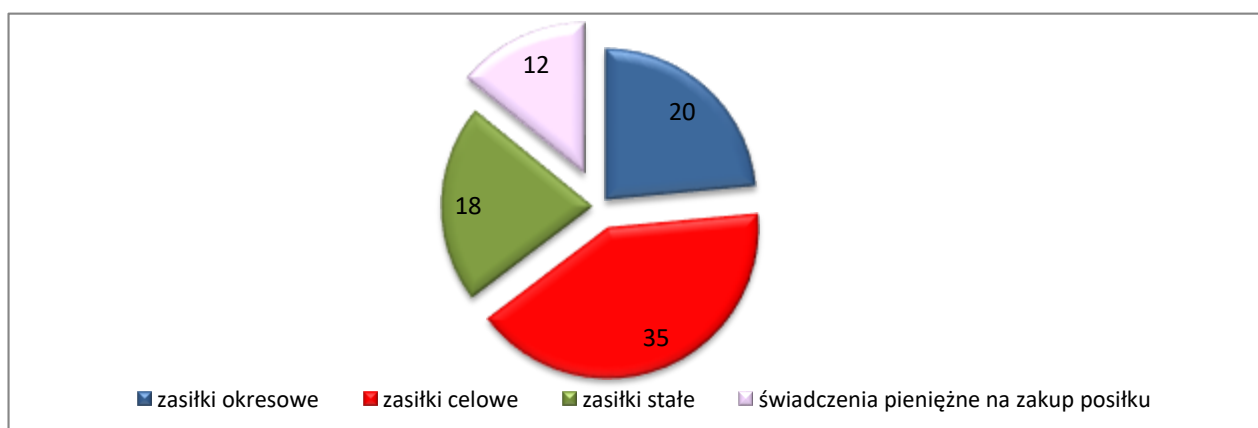
Ośrodek nadal współpracował z Centrum Integracji Społecznej „AlterCIS” prowadzonego przez Stowarzyszenie ADELFI w Ełku oraz Centrum Integracji Społecznej prowadzonego przez Stowarzyszenie im. Króla Augusta w Augustowie, w ramach której w roku 2018 skierował łącznie 85 osób do uczestnictwa w programie reintegracji społecznej i zawodowej. Szczegółowy rozkład ilościowy udziału osób bezrobotnych w poszczególnych centrach w latach 2016-2018 przedstawia Wykres Nr 14.

Wykres Nr 14. Uczestnicy centrów integracji społecznej 2018 r.

Powyższy wykres obrazuje uczestnictwo osób w 2018 roku w dwóch centrach prowadzonych przez stowarzyszenia: Centrum Integracji Społecznej- CIS oraz Centrum Integracji Społecznej AlterCIS.

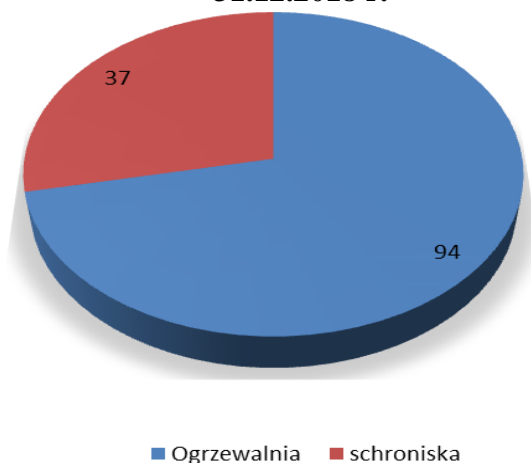
4.8. Wspieranie osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością.

W roku sprawozdawczym odnotowano spadek liczby osób bezdomnych, którym udzielono wsparcia. Pomocy osobom bezdomnym przebywającym na terenie miasta Ełk, których ostatnim miejscem zameldowania na pobyt stały, było miasto Ełk. Gmina miasto Ełk powierzyła zadanie prowadzenia schroniska oraz ogrzewalni dla osób bezdomnych organizacji pozarządowej - Caritas Diecezji Ełckiej. Poza pomocą w formie schronienia osoby bezdomne otrzymywały wsparcie w postaci świadczeń pieniężnych (zasiłek stały, okresowy, celowy). Formy pomocy udzielone osobom bezdomnym ilustruje Wykres Nr 15.

Wykres Nr 15. Formy pomocy udzielone osobom bezdomnym w roku 2018 r.

Pomoc udzielona została również bezdomnym przebywającym poza Ełkiem, jeżeli ostatnim miejscem zameldowania na pobyt stały, było miasto Ełk. Szczegółowe informacje w jakich placówkach udzielano wsparcia przedstawia Wykres Nr 15. W stosunku do roku 2016, nastąpił spadek o 8,86 % liczby osób bezdomnych, pochodzących z Ełku, którym MOPS udzielił pomocy w formie schronienia. Zjawisko bezdomności wśród ełczan w latach 2015-2018r. obrazuje Wykres Nr 16.

Wykres Nr 16. Udzielone wsparcie w postaci schronienia osobom bezdomnym stan na dzień 31.12.2018 r.

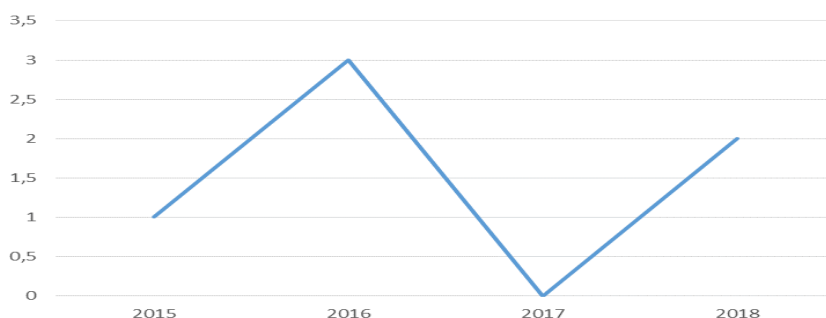
4.9. Wspieranie osób zwalnianych z zakładów karnych.

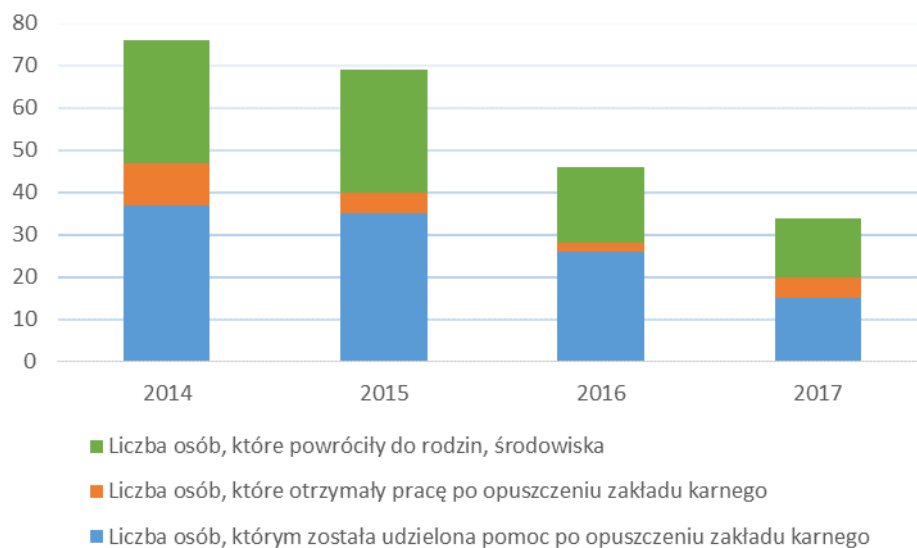
Ośrodek realizuje świadczenia społeczne skierowane do osób opuszczających zakłady karne zgodnie z zawartym w dniu 13 czerwca 2000 r. porozumieniem pomiędzy Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej oraz Centralnym Zarządem Służby Więziennej. O potrzebie udzielania pomocy oraz terminie zakończenia kary informuje zakład karny, w którym osoba przebywa. Pomoc w tej formie udzielana jest również na wniosek osadzonego jego rodzinie. Realizację postanowień porozumienia w kolejnych latach ilustruje Tabela Nr 13, Wykres Nr 17 i Wykres Nr 18.

Tabela Nr 13. Pomoc udzielona w ramach porozumienia z Centralnym Zarządem Służby Więziennej w latach 2014-2018.

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018
Liczba osób, którym została udzielona pomoc po opuszczeniu zakładu karnego	37	35	26	15	31
Liczba rodzin, którym MOPS udzielił pomocy na wniosek osoby osadzonej w zakładzie karnym	4	1	3	0	2
Liczba osób, które otrzymały pracę po opuszczeniu zakładu karnego	10	5	2	5	5
Liczba osób, które powróciły do rodzin, środowiska	29	29	18	14	22

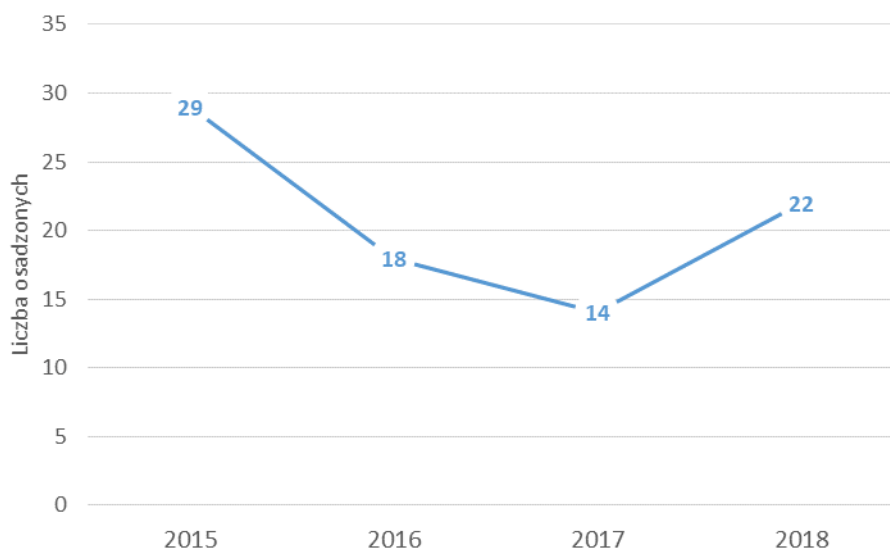
Wykres Nr 17. Liczba rodzin, którym MOPS udzielił pomocy na wniosek osoby osadzonej w zakładzie karnym w latach 2015-2018.

Wykres Nr 18. Liczba osób, którym została udzielona pomoc w ramach porozumienia z Centralnym Zarządem Służby Więziennej w latach 2015-2018.

W 2018 roku nastąpił wzrost wśród liczby osób, które po opuszczeniu zakładu karnego powróciły do rodziny i środowiska, w stosunku do roku 2017 jest to wzrost o 57,14 %. Tendencja wzrostowa widoczna była również wśród osób, które otrzymywały pomoc po opuszczeniu zakładu karnego. Na tym samym poziomie pozostał wskaźnik wśród osób, które otrzymały pracę po opuszczeniu zakładu karnego.

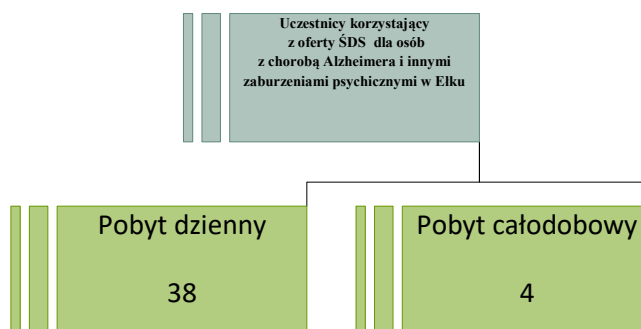
W ramach pracy socjalnej osobom opuszczającym zakłady karne udzielano głównie pomocy finansowej, kierowano osoby do centrów integracji społecznej oraz do wykonywania prac społecznie użytecznych. Dane wskazują, że w roku sprawozdawczym odnotowano wzrost o 106 % liczby osób, którym została udzielona pomoc. Powyższe zjawisko obrazuje Wykres Nr 19.

Wykres Nr 19. Powrót osadzonych do rodzin i środowiska w latach 2015-2018.

4.10. Usługi w ośrodku wsparcia -Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób z chorobą Alzheimera i innymi zaburzeniami psychicznymi w Ełku.

Jedną z form wsparcia skierowaną do osób z dysfunkcjami psychicznymi są środowiskowe usługi społeczne mające na celu pozostawanie osób jak najdłużej w środowisku, realizowane m.in. przez środowiskowe domy samopomocy. Od miesiąca lutego roku w strukturze MOPS w Ełku, funkcjonuje Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób z chorobą Alzheimera i innymi zaburzeniami psychicznymi, typu A, B, C (w rozumieniu rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy z docelową liczbą 42 miejsc dziennych 38 oraz całodobowych 4).

Wykres Nr 20. Docelowa liczba miejsc w Środowiskowym Domu Samopomocy dla osób z chorobą Alzheimera i innymi zaburzeniami psychicznymi w Ełku.

ŚDS w zakresie miejsc dziennych w odniesieniu do liczby miejsc statutowych spełnia wszystkie wymagania standardu nowo utworzonego ośrodka dziennego. Budynek pozbawiony jest barier architektonicznych, zapewnia uczestnikom spokój i bezpieczeństwo. Powierzchnia użytkowa przypadająca na 1 uczestnika wynosi min. 8 m². Dom wyposażony jest w udogodnienia umożliwiające funkcjonowanie osobom niepełnosprawnym, posiada pomieszczenia do prowadzenia działalności wspierającej, aktywizującej i rehabilitacyjnej

Dzięki prowadzonej terapii u uczestników zostają wyrównywane deficyty rozwojowe, uczestnicy nabyli wiele umiejętności pozwalającym im uczestniczyć w życiu społecznym zarówno w placówce jak i poza nią, stali się otwarci na kontakt ze środowiskiem zewnętrznym, zmieniają się ich zachowania na bardziej efektywne społecznie, stają się bardziej samodzielni, pozbywają się zahamowań w komunikowaniu się z osobami odwiedzającymi dom. Uczestnicy i ich rodziny otrzymali pomoc i wsparcie w zakresie rozwiązywania problemów zdrowotnych i problemów występujących w życiu rodzinnym – pomocą służą: psycholog, terapeuci, instruktorzy terapii i opiekun. Usprawnienie fizyczne prowadzone w ŚDS umożliwia utrzymanie lub poprawę kondycji, sprawności ruchowej, manualnej, wzmocnienie mięśni oraz chęć do wykazywania w tym zakresie aktywności.

W roku 2018 ŚDS w ramach prowadzonej działalności organizował następujące formy wsparcia:

a) treningi funkcjonowania w codziennym życiu:

- dbałości o wygląd zewnętrzny, którego celem było nabywanie i doskonalenie umiejętności związanych z dbaniem o wygląd zewnętrzny oraz poprawa społecznego zachowania i współżycia w grupie, koleżeństwa;
- samoobsługi, którego celem było nabywanie umiejętności samodzielnego jedzenia, mycia rąk, ubierania się, zgłaszania i załatwiania potrzeb fizjologicznych,

- doskonalenie samodzielnego jedzenia, samodzielne ubieranie się (zapinanie guzików, suwaka, sznurowanie obuwia);
- nauki higieny, którego celem było nabycie umiejętności korzystania z prysznica, wykonanie toalety całego ciała, mycie rąk, wyuczenie prawidłowego nawyku higieny jamy ustnej oraz pielęgnacji paznokci i włosów;
 - kulinarny, którego celem było nabywanie i doskonalenie umiejętności planowania oraz estetycznego przygotowywania i spożywania posiłków, kulturalne zachowanie się przy stole, poznanie przepisów kulinarnych, dobór artykułów spożywczych, zasady zdrowego odżywiania się, kultywowanie tradycji świątecznych;
 - umiejętności praktycznych, którego celem było nabywanie umiejętności obsługi sprzętów RTV i AGD, dbanie o porządek w pomieszczeniach Domu i na posesji, składanie podpisu na liście obecności we właściwym miejscu, dbanie o rośliny i ich właściwa pielęgnacja;
 - budżetowy, którego celem było poznanie wartości pieniądza, rozpoznawanie nominałów, planowanie i dokonywanie zakupów, porównywanie cen, dokonywanie obliczeń, nauka gospodarowania własnym budżetem;
- a) trening umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów, którego celem było kształtowanie umiejętności interpersonalnych, nawiązywanie i podtrzymywanie rozmowy, aktywne słuchanie, asertywność, znalezienie swego miejsca w grupie, poznanie zasad pozytywnej komunikacji, wyrobienie umiejętności podejmowania decyzji, rozwiązywania konfliktów;
- b) trening umiejętności spędzania czasu wolnego, którego celem było rozwijanie zainteresowania Internetem, literaturą, audycjami telewizyjnymi, udział w spotkaniach towarzyskich i kulturalnych, zajęcia relaksacyjne z wykorzystaniem sali doświadczenia świata;
- c) poradnictwo psychologiczne.

W roku 2018 przeprowadzono konsultacje indywidualne z uczestnikami w związku z następującymi problemami: obniżony nastrój, trudności w radzeniu sobie ze stresem, rozładowanie napięć emocjonalnych, trudności w relacjach, problemy życiowe, niska motywacja do uczestnictwa w zajęciach terapeutycznych.

W ramach zajęć grupowych realizowane były następujące treningi:

- umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów w ramach którego uczestnicy nabywali i doskonalili umiejętność komunikacji werbalnej i niewerbalnej, nawiązywania i podtrzymywania rozmowy, kształtowania pozytywnych relacji z osobami bliskimi, uczyli się współpracy w grupie, radzenia sobie ze stresem, rozwiązywania konfliktów;
- umiejętności spędzania czasu wolnego, w ramach którego prowadzone były gry i zabawy ogólnorozwojowe, gry planszowe, wspólne śpiewanie, oglądanie filmów, spacer, imprezy okolicznościowe oraz indywidualne rozmowy;
- funkcjonowania w życiu codziennym.

Efektom treningów grupowych była poprawa komunikacji interpersonalnej, poznanie uczuć i emocji innych uczestników, zwiększenie samodzielności, wzrost aktywności, poprawa umiejętności współpracy i rozwiązywania konfliktów, integracja uczestników, poczucie współodpowiedzialności za miejsce i panującą atmosferę.

Efektom prowadzonego poradnictwa psychologicznego była poprawa funkcjonowania społecznego, spadek napięcia wywołanego problemami osobistymi uczestnika, poprawa poczucia bezpieczeństwa, poprawa umiejętności współpracy, lepsze poznanie siebie, swoich zasobów, możliwości, wyrażanie emocji w sposób akceptowany społecznie, poprawa samopoczucia i umiejętność rozładowywania napięcia emocjonalnego.

Wszelkie zgłaszane przez uczestników trudności w załatwianiu spraw urzędowych były na bieżąco monitorowane, analizowane. W razie potrzeby udzielane było wsparcie ze strony

terapeutów lub opiekuna. Uczestnicy otrzymywali pomoc i wsparcie podczas załatwiania spraw w urzędach, placówkach ochrony zdrowia, sądach, ZUS, bankach i innych instytucjach.

ŚDS systematycznie współpracował z Poradnią Zdrowia Psychicznego, konsultował stan zdrowia z psychiatrą, współpracował z lekarzami rodzinnymi, udzielał wsparcia w ustalaniu terminów wizyt, monitorowaniu wyników badań. Osoby niesamodzielne mogły liczyć na asystę terapeutów lub stażystów. Osoby będące na pobycie całodobowym korzystały z wizyty domowej lekarza rodzinnego, neurologa, pielęgniarki rodzinnej oraz z pomocy świadczonej przez zespół ratunkowy. W ŚDS uczestnicy mieli zapewnione wsparcie w zakresie zaspokojenia podstawowych potrzeb: byli karmieni, wykonywano lub udzielano pomocy w czynnościach higienicznych, kąpieli, praniu, prasowaniu odzieży. Osoby będące na pobycie całodobowym wymagały szczególnej uwagi i pomocy w zakresie zaspokojenia czynności samoobsługowych (mycie, kąpiel, pielęgnacja). Leki przyjmowane były przez uczestników pod nadzorem opiekuna.

Na terenie ŚDS prowadzone były zajęcia indywidualne i grupowe przy wykorzystaniu pracowni usprawniania fizycznego. Organizowane były spacery oraz różne gry i zabawy sportowe. Prowadzone były zajęcia ruchowe z wykorzystaniem sprzętu znajdującego się w pracowni usprawniania fizycznego.

Efektami terapii ruchowej było: poprawa i utrzymanie istniejącej sprawności ruchowej, wzmocnienie mięśni, zwiększenie zakresu ruchu w stawach, utrzymywanie prawidłowej postawy ciała, koordynacja ruchowa, wzrost świadomości własnego ciała.

W ramach treningu kulinarnego codziennie przygotowywane były degustacje.

ŚDS zapewnia uczestnikom gorący posiłek w ramach zadania własnego gminy, w roku 2018 wydano 7629 gorących posiłków.

W ramach aktywizacji zawodowej prowadzono terapie, w ramach których uczestnicy nabywali wiedzę i umiejętności wskazujące na możliwość podjęcia pracy zawodowej. Pierwszym etapem w aktywizacji zawodowej było konieczność posiadania orzeczenia o niepełnosprawności wskazującego na możliwość zatrudnienia w Zakładzie Pracy Chronionej. W 2018 roku jedna osoba pracowała w ZPCH. Uczestniczyła w terapii zorganizowanej w ramach zajęć klubowych. Osiem osób posiadało orzeczenie ze wskazaniem do pracy w ZPCH, nie podjęły pracy, nadal były uczestnikami ŚDS. Terapeuci prowadzili rozmowy aktywizujące z uczestnikami, motywowali ich do rozeznania lokalnego rynku pracy chronionego oraz form aktywizacji zawodowej prowadzonej przez inne instytucje w Ełku. Uczestnicy nabywali umiejętność konstruowania CV i listu motywacyjnego.

W ramach zawartej umowy transportu ŚDS zapewniał dowóz uczestników na zajęcia oraz rozwożenie po zajęciach do domu. Usługa świadczona była dla 18 osób (osoby niepełnosprawne ruchowo, samotne). Dziewięć osób posiadały wsparcie opiekuna lub rodziny w dotarciu do tutaj. Ośrodka, dwoje uczestników przyprowadzał i odprowadzał praktykant z Centrum Integracji Społecznej, jedna uczestniczka była przywożona i odwożona transportem miejskim przez opiekunkę Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku. Pozostałe osoby na zajęcia uczęszczały samodzielnie.

W roku 2018 w zajęciach ŚDS udział wzięło w ramach pobytu dziennego 62 uczestników, w ramach pobytu całodobowego 7 uczestników. Średnią liczbę uczestników w poszczególnych zajęciach w ŚDS przedstawia poniższa tabela Nr 14.

Tabela Nr 14. Liczba uczestników ŚDS w poszczególnych zajęciach w 2018 roku.

Rodzaj zajęć ŚDS	Średnia liczba uczestników
Ogólnoartystyczna	8,71
Ogólnoartystyczna	11,24
Rewalidacyjno-poznawcza	5,60
Informatyczno-fotograficzna	4,30
Usprawnienia fizycznego	6,30
Gospodarstwa domowego	8,68
Muzyczna	11,90
Terapia ruchowa	6,30
Aktywizacja zawodowa	0,0
Horiterapia	3,60
Zajęcia relaksacyjne w pracowni doświadczania świata	4,50

Wśród uczestników zajęć ŚDS następowała rotacja spowodowana, m.in. rezygnacją uczestników (5 osób), umieszczeniem w placówce całodobowej opieki (2 osoby), przejściem do innej formy wsparcia dziennego – zajęcia klubowe organizowane przez ŚDS (4 osoby), pogorszeniem stanu zdrowia (8 osób), zgonem (3 osoby) oraz wygaśnięciem decyzji (3 osoby).

Ogółem frekwencja uczestników w zajęciach stanowiła 106,80 %.

4.11. Usługi w Klubie Seniora „SENIOR+”

Klub Seniora „Senior+” w Ełku rozpoczął swoją działalność w dniu 30 stycznia 2018 roku. Klub powstał w ramach Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2015-2020, edycja 2017 i funkcjonuje w strukturze Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku.

Bieżąca działalność Klubu „Senior+” w roku 2018 została dofinansowana ze środków Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w ramach Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2015-2020 Edycja 2018, Moduł II - Zapewnienie funkcjonowania placówek „Senior+”.

Placówka mieści się w budynku będącym własnością Gminy Miasta Ełk, w którym pomieszczenia oraz dostęp do budynku zostały dostosowane do potrzeb osób starszych oraz potrzeb osób z niepełnosprawnościami, poprzez zakup schodolazu, a w pomieszczeniach zniwelowanie progów. Do budynku Klubu przylega ogrodzony teren/ogród, w którym seniorzy aktywnie spędzali czas na świeżym powietrzu.

Klub posiada:

- pomieszczenie ogólnodostępne wyposażone w stoły i krzesła pełniące funkcje sali spotkań;
- aneks kuchenny, wyposażony w sprzęty i naczynia do przygotowania i spożycia posiłku;
- łazienkę wyposażoną w 2 toalety (dla kobiet i mężczyzn) i osób niepełnosprawnych i umywalkę oraz prysznic z krzeselkiem, uchwyty pod prysznicem;
- wydzielone pomieszczenie pełniące funkcje szatni dla seniorów;
- pomieszczenie do zajęć rehabilitacyjno-ruchowych wyposażonych w drabinki, materace oraz inne wyposażenie do zajęć,
- pomieszczenie klubowe wyposażone w sprzęt RTV, komputer z dostępem do Internetu,

W roku 2018 Klub Seniora „Senior+” w ramach bieżącej działalności oferował następujące formy wsparcia:

- zajęcia o charakterze edukacyjnym (biblioterapia, wykłady i pogadanki), zajęcia w zakresie higieny i zdrowia wraz z indywidualnymi konsultacjami;
- warsztaty umiejętności interpersonalnych, w tym poznanie zasad skutecznej komunikacji;
- terapię zajęciową – forma rozwoju zdolności manualnych oraz usprawnienia psychofizycznego;
- zajęcia usprawniające ruchowo;
- zajęcia rekreacyjne (wyjazdy – wycieczki jednodniowe, wycieczki piesze, zajęcia z hortiterapii – założenie ogrodu w otoczeniu Klubu oraz jego pielęgnacja);
- zajęcia integracyjne, włączanie się w akcje społeczne;
- warsztaty umiejętności spędzania wolnego czasu, m.in. zajęcia z animatorem;
- warsztaty kulinarne.

Klub Seniora „Senior+” zachęcał ofertą od poniedziałku do piątku, w godzinach 8:00 – 16:00. W zajęciach brało udział od 15 do 20 uczestników, w zależności od ich możliwości i potrzeb. Średnio dziennie co najmniej 15 seniorów brało udział w zajęciach, niestety nie każdy senior z różnych powodów mógł uczestniczyć w zajęciach codziennie. Wśród uczestników zajęć Klubu następowała rotacja spowodowana m.in. sytuacją osobistą, zdrowotną, rezygnacją, zgonami.

Tabela nr 15. Miesięczna frekwencja uczestników zajęć w Klubie Seniora „Senior +” w 2018 r.

Liczba uczestników Klubu Seniora Senior+												
Miesiąc:	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Faktyczna liczba uczestników	x	x	12	14	15	13	16	16	15	15	15	14
% wykorzystania miejsc	x	x	80	93,33	100	86,67	106,67	106,67	100	100	100	93,33

W ramach realizacji projektu zapewnienie funkcjonowania Klubu Seniora „Senior+” zatrudniono jedną osobę w oparciu o umowę o pracę oraz sześciu specjalistów w oparciu o umowy cywilnoprawne. W ramach umowy o pracę zatrudniona była jeszcze jedna osoba w pełnym wymiarze czasu pracy - opiekun uczestników zajęć w Klubie Seniora. Na podstawie umów cywilnoprawnych zlecono prowadzenie zajęć i warsztatów dla osób uczęszczających do klubu Seniora „Senior+”, instruktorom w obszarze:

- 1) usprawnienia fizycznego (instruktor),
- 2) higieny i zdrowia (instruktor),
- 3) umiejętności interpersonalnych (psycholog),
- 4) zajęć manualnych (instruktor),
- 5) zajęć kulinarnych (instruktor),
- 6) animacji (animator).

Realizacja projektu pozwoliła zaspokoić potrzeby i oczekiwania seniorów w zakresie aktywizacji, rozwijania zainteresowań, edukacji i aktywności społecznej. Dzięki uczestnictwu w zajęciach, seniorom przestała dokuczać samotność, nawiązały się nowe znajomości, przyjaźnie i koleżeńskość. Udział w zajęciach pozwolił seniorom na zachowanie sprawności, rozwój aktywności,

zmniejszenie poczucia izolacji. Działania Klubu sprzyjały zapobieganiu pogarszania się kondycji umysłowej seniorów. Seniorzy aktywnie spędzali czas na świeżym powietrzu w ogrodzie przylegającym do budynku Klubu Seniora. Ponadto podejmowane działania korzystnie wpłynęły na:

- zwiększenie wiedzy seniorów w zakresie bezpieczeństwa oraz umiejętności wykorzystania czasu wolnego,
- wzrost aktywności fizycznej seniorów poprzez udział w zajęciach w klubie,
- aktywizacja społeczna seniorów poprzez udział w wycieczkach oraz uczestnictwa w życiu kulturalnym,
- zmniejszenie izolacji społecznej seniorów,
- wsparcie seniorów poprzez udział w zajęciach w klubie.

V. Realizacja zadań w zakresie wspierania rodziny.

MOPS realizował zadania wynikające z ustawy o wspierania rodziny i systemie pieczy zastępczej. W myśl art. 176 ww. ustawy realizowano 3-letni gminny program wspierania rodziny, min. pomoc w formie asystenta rodziny. Ośrodek zatrudniał 6 asystentów rodziny, którzy udzielili wsparcia 111 rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W rodzinach tych było 237 dzieci. Trzech asystentów rodziny realizowało zadania w ramach projektu „Wsparcie ełckich rodzin” (oddelegowanie). Pozostali asystenci rodziny współfinansowani byli w ramach programu „Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2018” oraz z dotacji z Funduszu Pracy

Asystenci rodziny w 2018 r. realizując swoje zadania odpowiedzialni byli za obszary m.in.: bezpośrednią pracę z rodzicami, bezpośrednią pracę z dziećmi, działania realizowane na rzecz dziecka i rodziny oraz organizację pracy własnej. Do głównych zadań należało wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, polegające w szczególności na:

- a) analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
- b) wzmocnieniu roli funkcji rodziny;
- c) rozwijaniu umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziny;
- d) podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;
- e) pomocy w integracji rodziny;
- f) przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
- g) dążeniu do reintegracji rodziny;
- h) praca nad poprawą relacji z dalszą rodziną, środowiskiem sąsiedzkim oraz instytucjami;
- i) opracowywanie we współpracy z rodziną oraz koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej planu pracy z rodziną;
- j) udział w przygotowywaniu i realizowaniu gminnego programu wspierania rodziny,
- k) prowadzeniu zajęć edukacyjnych w zakresie wzmocnienia kompetencji wychowawczych dla rodziców i opiekunów dzieci.

Kontynuowano działania związane ze wspieraniem kobiet zgodnie z ustawą z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” polegające na koordynowaniu kompleksowego wsparcia (poradnictwa) dla kobiet w ciąży i ich rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej, kobiet w sytuacji niepowodzeń położniczych oraz wsparcia rodzin dzieci, u których zdiagnozowano „ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą ich życiu, która powstała w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu”.

Wspieranie rodziny jest procesem długotrwałym. W 2018 r. przeciętny czas pracy asystenta z rodziną wyniósł 10 miesięcy. Ponadto w 2018 r. asystenci rodziny uczestniczyli w działaniach realizowanych na rzecz wsparcia rodziny m.in.:

- a) realizacja 3-letniego Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Mieście Ełku na lata 2016-2018;
- b) przeprowadzili warsztaty „Szkoła rodziców”, których celem było podniesienie kompetencji opiekuńczo – wychowawczych rodziców oraz edukacja w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- c) zorganizowali „Mikołajki” dla dzieci z rodzin wspieranych przez asystentów rodziny;
- d) współpracowali przy organizacji wydarzenia „Majówka Międzypokoleniowa” w ramach Ełckich Dni Rodziny;
- e) uczestniczyli w dyżurach organizowanych w Ośrodku w ramach kampanii „Białej Wstążki” oraz Ełckich Dni Rodziny;
- f) brali udział w projekcie „Wsparcie Ełckich Rodzin”;
- g) brali udział w grupach roboczych tworzonych w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Informacje dotyczące realizowanego zadania przedstawia Tabela Nr 16.

Tabela Nr 16. Wspieranie rodzin i zatrudnienie asystentów rodziny w 2018 r.

L.p.	Wyszczególnienie	2018 r.
1	Liczba zatrudnionych asystentów rodziny	6
2	Liczba rodzin, z którymi pracował asystent	111
3	Liczba rodzin, które zrezygnowały z usług asystenta	19
4	Liczba rodzin objętych wsparciem (plany pracy z rodziną)	111
5	Liczba osób w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny	413
6	Liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny	237
7	Liczba rodzin, z którymi asystent zakończył pracę ze względu na osiągnięcie celu	14

Powołany Zespół do spraw asysty rodzinnej podczas comiesięcznych spotkań dokonywał omówienia aktualnych kierunków działania, współpracy, spraw organizacyjnych dotyczących prawidłowego funkcjonowania Zespołu oraz spraw rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.

W 2018 r. odbyło się 12 spotkań Zespołu, w skład którego wchodzi pracownicy Ośrodka, tj. pracownicy socjalni, asystenci rodziny. W uzasadnionych przypadkach na posiedzenia Zespołu byli zapraszani przedstawiciele instytucji nie będący członkami Zespołu m.in. pedagog szkolny, psycholog, kurator, policjant, członek Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, przedstawiciel ochrony zdrowia.

W 2018 r. realizowano, „Program Asystent rodziny i Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2018” na realizację zadania publicznego z przeznaczeniem na wynagrodzenia dla asystentów rodziny. W ramach programu otrzymano dofinansowanie:

- z funduszu pracy- 14 975 zł,
- z dotacji w ramach rezerwy budżetu państwa- 38 076 zł,

w łącznej kwocie 53 051 zł. Program był adresowany do jednostek samorządu terytorialnego szczebla gminnego, których obowiązkiem jest realizacja zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej i ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

W 2018 roku Program przyczynił się do:

- a) podjęcia działań wspierających rodziny, efektem czego była profesjonalizacja systemu wsparcia rodzin przeżywających trudności opiekuńczo – wychowawcze;
- b) kompleksowego wsparcia kobiet w ciąży i ich rodzin z dzieckiem z niepełnosprawnością poprzez realizowanie założeń ustawy „Za życiem”;
- c) rozwijania dotychczasowych działań na rzecz rodzin;
- d) wspierania w pełnieniu ról rodzicielskich, prawidłowym sprawowaniu opieki nad dziećmi rodzin naturalnych;
- e) powrotu dzieci przebywających w pieczy, do rodzin biologicznych;
- f) zatrudnienia asystentów rodziny na umowę o pracę oraz refundacji poniesionych kosztów wynagrodzeń zatrudnionych przez Ośrodek asystentów rodziny.

VI. Realizacja zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie obliguje Ośrodek do podejmowania działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności w ramach pracy w zespole interdyscyplinarnym oraz grupach roboczych. MOPS zapewnia obsługę organizacyjno-techniczną zespołu interdyscyplinarnego. Zespół Interdyscyplinarny w Ełku został powołany Zarządzeniem Prezydenta Miasta Ełku, w skład którego wchodzi 20 przedstawicieli różnych podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W 2018 r. zorganizowano 5 spotkań Zespołu, których celem było integrowanie i koordynowanie działań podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Działania MOPS w zakresie przeciwdziałania przemocy :

1. Organizacja po raz szósty Kampanii „Białej Wstążki”.
2. Włączenie się w obchody „Tygodnia Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Prześstępstwem” poprzez pełnienie dyżurów członków ZI,
3. Organizacja zajęć samoobrony i zumby w ramach obchodów Ełckich Dni Rodziny,
4. Realizacja działań w ramach projektu „Rodzina-dobre relacje”:
 - indywidualne konsultacje specjalistów,
 - uruchomiono telefon zaufania „Nie jesteś sam” oraz e-porady,
 - organizacja dyżurów pracownika socjalnego i asystenta rodziny,
 - organizacja cyklu spotkań terapeutycznych – terapia tańcem i ruchem z elementami samoobrony,
 - organizacja 3 szkoleń z zakresu superwizji dla osób realizujących zadania w obszarze przeciwdziałania przemocy,
 - organizacja dwudniowego szkolenia wyjazdowego dla specjalistów,
 - utworzenie i prowadzenie grupy wsparcia,
 - organizacja Kampanii społecznej „Biała Wstążka”.
5. Prowadzenie działań edukacyjnych w szkołach (pogadanka na temat przemocy i Niebieskich Kart z uczniami Zespołu Szkół Elektryczno - Mechanicznych w Ełku, pogadanka nt. przemocy w ramach akcji „Nie bij mnie, kochaj mnie” z uczniami Szkoły Podstawowej nr 7 z Oddziałami Integracyjnymi w Ełku).
6. Rozpowszechnianie informacji na temat punktu Konsultacyjnego przy MOPS w Ełku (bezpłatne konsultacje – radcy prawnego, psychologa, traumatologa, specjalisty do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie, terapeutę od uzależnień).
7. Wdrażanie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Miasta Ełk.
8. Opracowanie ulotki- Masz Prawo Wiedzieć! - Procedura Niebieskie Karty.
9. Organizacja działań edukacyjnych dla osób w wieku starszym (seminarium pt. „Tajemnice późnej dojrzałości” zorganizowane przez Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób z chorobą Alzheimera i innymi zaburzeniami psychicznymi).

10. Inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie oraz wdrażanie programu terapeutyczno-psychologicznego.

11. Systematyczne spotkania grup roboczych, w których brali udział m.in. pracownicy socjalni, asystenci rodziny, dzielnicowi, pedagodzy, kuratorzy, ochrona zdrowia wynika, że interdyscyplinarność ma wiele zalet, tj.: szybki i pełny przepływ informacji między służbami społecznymi była możliwość podjęcia działań zaplanowanych i skoordynowanych, które nie powieślały się i nie wykluczały wzajemnie. W trakcie spotkań, członkowie grup roboczych, zapoznali się ze sposobem realizacji procedury „Niebieskie Karty” przez poszczególne instytucje.

W 2018 r. działania nakierowane były na zwiększenie skuteczności działań w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz na zmniejszenie skali zjawiska przemocy zgodnie z Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Miasta Ełk na lata 2016 – 2020.

Kontynuowano realizację poradnictwa specjalistycznego w 2018 r. w punkcie konsultacyjnym dla osób doświadczających przemocy w rodzinie m.in.:

- poradnictwo i konsultacje dla osób doświadczających przemocy,
- doradztwo i pomoc rodzinom, w których występuje problem niekontrolowania negatywnych emocji,
- wstępną pomoc psychologiczną dla osób doświadczających przemocy,
- porady prawne dla osób doświadczających przemocy.

Porad i konsultacji udzielali specjaliści: psycholog, psycholog na potrzeby konsultacji z dzieckiem, radca prawny, pedagog, socjoterapeuta, specjalista ds. przeciwdziałania przemocy, traumatolog.

W rodzinie, w której istnieje podejrzenie stosowania przemocy zostaje wszczęta procedura „Niebieska Karta”, poprzez wypełnienie formularza „Niebieska Karta — A” przez przedstawiciela jednego z podmiotów wymienionych w art. 9d ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Kwestie realizacji ww. procedury zostały uregulowane w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieska Karta” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” wydanym jako akt wykonawczy do ww. ustawy. Wszystkie osoby i rodziny, u których wszczęto procedurę, stały się obligatoryjnie odbiorcami tych działań. Rodziny doświadczające przemocy były objęte procedurą „Niebieska Karta”, porozumieniami.

Praca z rodzinami, w których występuje przemoc była podejmowana wieloaspektowo, dlatego też: osobom, co do których istniało podejrzenie, że są dotknięte przemocą, udzielono wsparcia psychologicznego, prawnego, rodzinnego oraz socjalnego, a osobom, w stosunku do których istniało podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie kierowano działania zmierzające do zmiany zachowania (w tym możliwość skorzystania z bezpłatnych indywidualnych konsultacji psychologicznych) oraz do uczestnictwa w spotkaniach grupy korekcyjno-edukacyjnej, organizowanej przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ełku.

W 2018 r. do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 185 formularzy „Niebieska Karta - A” tj. o 68 mniej niż w roku 2017, z czego 147wszczynających procedurę „Niebieska Karta” zostało objętych 256 środowisk. W ramach procedury „Niebieska Karta” 18 rodziny zostały objęte wsparciem asystenta rodziny.

W 2018 r., zakończono 191 procedury „Niebieska Karta”, w tym:

- d) z tytułu ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy – 183,
- e) z tytułu braku zasadności podejmowania działań – 8.

Z danych Zespołu Interdyscyplinarnego oraz instytucji zajmujących się problematyką przemocy na terenie Miasta Ełku wynika że nastąpił spadek liczby prowadzonych procedur „Niebieska Karta” w 2018 r. w porównaniu do lat ubiegłych. Osobami pierwszego kontaktu z osobą doznającą przemocy w rodzinie jak wynika z badań są najczęściej funkcjonariusze policji ok. 84 % ,

pracownicy pomocy społecznej ok. 12 %. Osobami doznającymi przemocy w rodzinie najczęściej były kobiety 73 % następnie dzieci 19 %, a najrzadziej mężczyźni 8 %.

W celu rozwiązania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie do pracy w rodzinie dotkniętej przemocą powoływane były grupy robocze. W skład grup roboczych wchodziły przedstawiciele MOPS, policji, oświaty, ochrony zdrowia, miejskiej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, a także kuratorzy oraz specjaliści mogący udzielać wsparcia w sytuacji przemocy w rodzinie. W 2018 r. powołano 147 grup roboczych, które spotkały się 1097 razy.

Z przebiegu spotkań grup roboczych oraz prac Zespołu Interdyscyplinarnego wynika, że interdyscyplinarność przyczyniło się do szybkiego i pełnego przepływu informacji między służbami społecznymi, zwiększenie podejmowania skuteczniejszych działań które nie powielają się i nie wykluczają się wzajemnie. W ocenie MOPS, realizacja zadań prowadzonych w ramach współpracy różnych podmiotów wchodzących w skład Zespołu Interdyscyplinarnego doprowadziła do:

- a) identyfikacji ofiar i sprawców przemocy;
- b) zwiększenia skuteczności działań interwencyjnych, w wyniku systematycznego diagnozowania i monitoringu zjawiska przemocy w rodzinie;
- c) kompletności informacji nt. rozmiarów tego zjawiska;
- d) dokonania oceny istniejącej oferty pomocowej;
- e) podniesienia kompetencji zawodowych przedstawicieli służb zajmujących się przemocą w rodzinie;
- f) zmniejszenia intensywności zjawiska przemocy;
- g) podniesienia poziomu wrażliwości społecznej;
- h) umocnienia współpracy w zakresie pomocy rodzinom dotkniętym przemocą.

Realizację procedury „Niebieskie Karty” przez poszczególne podmioty przedstawia Tabela Nr 17.

Tabela Nr 17. Podmioty wszczynające procedurę „Niebieska Karta” (procedura NK-A) w 2018 r.

Wyszczególnienie	Liczba wszczętych procedur „Niebieska Karta”
Jednostki organizacyjne pomocy społecznej	18
Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	1
Policja	123
Oświata	2
Ochrona zdrowia	2

VII. Pozostałe działania

7.1. Pomoc rzeczowa.

Ośrodek udzielał pomocy niepieniężnej (rzeczowej) w formie odzieży używanej. MOPS prowadził podręczny magazyn odzieży używanej i pośredniczył w przekazywaniu mebli, sprzętu AGD i RTV oraz innych artykułów, pomiędzy dobroczyńcami, a osobami potrzebującymi. Z tej formy pomocy skorzystało 50 osób.

Od 2017 roku została nawiązana współpraca ze sklepem społecznym, gdzie realizowana była pomoc najbardziej potrzebującym w formie rzeczowej tj. artykuły spożywcze, środki higieny

osobistej. Pomoc tą udzielano 125 osobom, w szczególności osobom najbardziej potrzebującym, borykającym się z problemami związanymi z gospodarowaniem budżetem domowym, oraz osobom wobec, których istniało podejrzenie marnotrawienia pomocy.

7.2. Potwierdzenie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej.

Na podstawie art. 54 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych w roku 2018 wydano 77 decyzji, w których potwierdzono prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Uchylono 7 decyzji, stwierdzono wygaśnięcie 1 decyzji oraz udzielono odmowy udzielenia tej formy pomocy dla 2 osób. Prawo do ww. świadczeń nabywały osoby inne niż ubezpieczeni, posiadające miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, które posiadają obywatelstwo polskie lub uzyskały w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach spełniające kryterium dochodowe, o którym mowa w art. 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, co do których nie stwierdzono okoliczności, o której mowa w art 12 tej ustawy, na zasadach i w zakresie określonych dla ubezpieczonych.

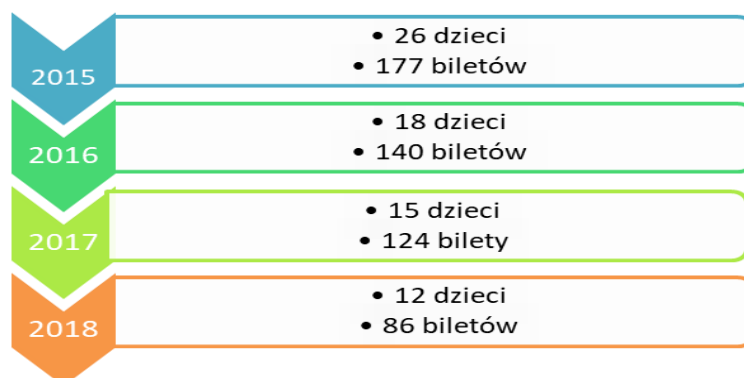
7.3. Pomoc w formie biletów.

Na podstawie zarządzenia Nr 81/03 Prezydenta Miasta Ełku z dnia 1 kwietnia 2003 r. MOPS umożliwił pomocy w formie zasiłku celowego- biletu kredytowanego dla osób bezrobotnych oraz rodzin wielodzietnych pozostających w trudnej sytuacji materialnej.

W roku 2018 z tej formy wsparcia skorzystało 12 dzieci z rodzin ubogich, to jest o 3 dzieci mniej niż w roku ubiegłym. Od roku 2015 zauważa się spadek wśród osób korzystających z tej formy pomocy i jest to spadek o 53,84% w stosunku do roku 2015, w stosunku do roku 2016 spadek o 33,33%, w stosunku do roku 2017 r. spadek ten wynosi 20%.

Należy podkreślić, że 2018r. nie odnotowana ani jednego przypadku wykorzystania tej formy pomocy przez osoby bezrobotne w celu poszukiwania pracy i potwierdzenia gotowości do jej podjęcia. Szczegółowe dane o ww. formie pomocy ilustruje Wykres Nr 21.

Wykres Nr 21. Liczba dzieci korzystających z biletów MZK oraz ilość wykorzystanych biletów MZK w latach 2015-2018.

7.4. Wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego i ortopedycznego.

Wypożyczalnia przeznaczona jest dla mieszkańców Ełku, osób chorych i niepełnosprawnych, posiadających orzeczenie o niepełnosprawności wymagających korzystania z sprzętu rehabilitacyjnego czy ortopedycznego w warunkach domowych. Sprzęt był wypożyczany bezpłatnie na czas określony, na podstawie zawieranej umowy użyczenia. W 2018 roku ze sprzętu znajdującego

się w zasobach wypożyczalni skorzystały 44 osoby. Dnia 18 maja 2018 r. podczas Pikniku Międzypokoleniowego zorganizowanego w ramach obchodów Ełckich Dni Rodziny odbyło się uroczyste przekazanie na rzecz gminy miasta Ełk przez Warmińsko-Mazurski Oddział Polskiego Czerwonego Krzyża w Olsztynie trzech trójkołowych rowerów rehabilitacyjnych (duży, mały, średni), które będą służyły zarówno mieszkańcom Ełku jak i turystom. W ramach projektu pn. *Rozwój transgranicznych inicjatyw społecznych* zakupiono sprzęt na potrzeby wypożyczalni m.in. wózki inwalidzkie, łóżka ortopedyczne i materace, balkoniki, kule.

VIII. Działalność bieżąca.

8.1. Zasoby kadrowe.

Kadrę pracowniczą MOPS w roku sprawozdawczym ogółem tworzyło 112 pracowników etatowych według stanu na 31 grudnia, z czego największą grupę tworzyli pracownicy Sekcji Usług Opiekuńczych i Pomocy Instytucjonalnej tj. 44,6 % ogółu zatrudnionych, następnie pracownicy Sekcji Pracy Socjalnej - 24,10 % ogółu zatrudnionych. Liczbę pracowników MOPS z podziałem na sekcje przedstawia Tabela Nr 18.

Tabela Nr 18. Zasoby kadrowe MOPS w 2018 r.

Wyszczególnienie	Liczba pracowników	Liczba etatów
Ogółem	112	111,5
Dyrektor (w tym zastępca)	2	2
Sekcja Pracy Socjalnej, w tym kierownik	27	27
Sekcja Usług Opiekuńczych i Pomocy Instytucjonalnej, w tym kierownik i 3 pracowników socjalnych	50	50
Sekcja Świadczeń Środowiskowych, w tym kierownik i 1 pracownik socjalny	6	6
Sekcja Finansowo-Księgowa, w tym: główna księgowa, księgowa i kasjer, starszy referent ½ etatu	4	3,5
Zespół ds. Asysty Rodzinnej, w tym: kierownik i 7 asystentów rodziny (w tym 1 osoba na urlopie wychowawczym)	8	8
Administracja i obsługa, w tym:		
Starszy referent	1	1
Pomoc administracyjna	1	1
Starszy inspektor ds. kadr, starszy inspektor BHP	1	1
Osoba sprzątająca	1	1
Środowiskowy Dom Samopomocy	10	9
Klub Seniora „Senior+”	2	2

Na dzień 31.12.2018 roku ogólna liczba pracowników wynosiła 112 osób. Sumując liczbę etatów otrzymujemy 111,5 etatów, gdyż jeden pracownik ma podzielony etat : ½ w MOPS i ½ w ŚDS.

W Ośrodku w 2018 r. 4 osoby odbyły staż na podstawie zawartych porozumień, w tym 4 osoby we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Ełku, 1 osoba we współpracy z Ośrodkiem Szkolenia Zawodowego Lok Jan Gróndwald w Ełku.

W ramach porozumienia z Centrum Integracji Społecznej AlterCiS praktyki zawodowe odbyły 4 osoby, 1 osoba na stanowisku opiekuna oraz 3 osoby na stanowisku pracownik gospodarczy, w tym 2 osoby w ŚDS.

W myśl deklarowanej współpracy z Sądem Rejonowym w Ełku w 2018 w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Ełku, jak również w ŚDS zapewniono warunki do wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne, realizowane na podstawie orzeczeń Sądu Rejonowego. Łącznie skierowano do odbycia prac 21 osób, z czego 9 osób małoletnich oraz 12 osób dorosłych.

Nawiązano współpracę z 2 osobami - wolontariuszami.

Ponadto w 2018 r. MOPS zatrudniał na umowę zlecenie:

- specjalistów pracujących w punkcie konsultacyjnym dla osób doświadczających przemocy w rodzinie (pedagog, psycholog dziecięcy, socjoterapeuta, terapeuta od uzależnień, specjalista ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, specjalista – prelegent w ramach Kampanii Białej Wstążki, radca prawny, traumatolog);
- instruktora zajęć i osoby sprawujące opiekę w ramach prowadzonej całodobowej opieki w ŚDS (instruktor zajęć terapeutycznych pracowni muzycznej, opiekunki);
- instruktorów w klubie seniora Senior+;
- specjalistów na potrzeby realizacji projektów pn. Wsparcie ełckich rodzin oraz pn. „Rodzina – dobre relacje”.

Skuteczność służb pomocy społecznej uzależniona jest od właściwie przygotowanej kadry.

Pracownicy Ośrodka brali udział w różnych formach podnoszenia kwalifikacji oraz kompetencji zawodowych. Organizowane szkolenia miały na celu zwiększenie specjalistycznej wiedzy pracowników oraz rozwój umiejętności niezbędnych do właściwej realizacji zadań. Pracownicy socjalni i asystenci rodziny w ramach wsparcia merytorycznego uczestniczyli w organizowanych warsztatach metodycznych z elementami superwizji.

8.2. Decyzje administracyjne.

W 2018 roku MOPS wydał 8573 decyzje (tj. o 208 decyzji mniej w stosunku do roku 2017), w tym 447 decyzji z zakresu zadań zleconych. Spośród wszystkich decyzji, odmownych decyzji było 37. Decyzje odmowne wydano w stosunku do następujących form pomocy:

- a) zasiłek celowy – 8,
- b) DPS- 2,
- c) mieszkanie chronione -1,
- d) ubezpieczenie ze środków publicznych - 2,
- e) zasiłek stały - 9,
- f) schronienie -13,
- g) zasiłek okresowy- 2.

W toku instancyjnym zaskarżono i wniesiono odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego 16 decyzji, z których:

- a) 13 przekazano do ponownego rozpatrzenia,
- b) 2 decyzje utrzymano w mocy,
- c) 1 decyzje uchylono,

Należy podkreślić, iż wśród wszystkich przekazanych do SKO zaskarżonych decyzji w roku 2018 nie stwierdzono żadnego przypadku nieważności decyzji.

8.3. Wykonanie budżetu.

STRUKTURA WYDATKÓW OGÓLEM.

W stosunku do 2017 roku wydatki na pomoc społeczną wzrosły o 2,84 %. Strukturę wydatków MOPS w Ełku za 2018 rok przedstawia Tabela Nr 19.

Tabela Nr 19. Struktura wydatków MOPS w 2018 r.

Wydatki ogółem w tym:	14 158 481,07 zł	100%
Własne	12 437 227,58 zł	87,84 %
Zlecone	1 721 253,49 zł	12,16 %

ZADANIA WŁASNE.

W stosunku do roku 2017 (12 190 430,85 zł) nastąpił niewielki wzrost wydatków na pomoc społeczną w ramach zadań własnych (2,02 %). Strukturę wydatków poniesionych na realizację zadań własnych MOPS w Ełku za 2018 roku ilustruje Tabela Nr 20.

Tabela Nr 20. Struktura wydatków MOPS w 2018 roku – zadania własne.

Wydatki ogółem, w tym:	12 437 227,58 zł	100%
świadczenia społeczne (rozdział 85214 i 85216)	3 404 440,18 zł	27,37 %
Zakup usług przez jednostki samorządu terytorialnego od innych jednostek samorządu terytorialnego (koszty pobytu w domach pomocy społecznej)	2 758 771,46	22,18 %
ubezpieczenia zdrowotne	148 187,59 zł	1,19 %
utrzymanie MOPS	4 374 509,57 zł	35,17 %
posilek dla potrzebujących	1 049 978,58 zł	8,44 %
prace społecznie użyteczne	70 602,30 zł	0,57 %
jednostki specjalistycznego poradnictwa, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	2 853,62 zł	0,03 %
wspieranie rodziny	179 446,41 zł	1,44 %
zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym zadanie pod nazwą „Rodzina-dobre relacje”	123 491 ,26 zł	1,00 %
Pozostała działalność (Klub Senior +, teleopieka, wynagrodzenie kuratora)	133 286,46 zł	1,07 %
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej- realizacja zadań z udziałem środków z Europejskiego Funduszu Społecznego	191 660,15 zł	1,54 %

WYDATKI – ZADANIA WŁASNE.**Rozdział 85205 - Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie**

Plan	Wykonanie	% wykonania planu
129 594,00	123 491,26	85,29

Zadanie to realizowane było w oparciu o ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390) Ośrodek zapewnia obsługę organizacyjno-techniczną zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz udział swoich przedstawicieli w pracach tego zespołu. Zadanie w 100 % finansowane było ze środków własnych gminy. Od stycznia 2016 r. na terenie Ośrodka funkcjonuje Punkt Konsultacyjny dla Osób Doświadczających Przemocy w Rodzinie. Na ogólną kwotę wydatków składały się w głównej mierze wynagrodzenia wraz z pochodnymi 2 członków zespołu interdyscyplinarnego (przewodniczący i jego zastępca) oraz specjalistów prowadzących zajęcia grupowe i indywidualne konsultacje w punkcie konsultacyjnym (radcy prawnego, psychologa, pedagoga, specjalistów ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie).

Ponadto, w związku z zawartym w dniu 27.07.2018 r. porozumieniem Nr 4/XXVIII/DPS/2018 dotyczącym wsparcia realizacji zadania publicznego realizowanego w ramach Programu Ośłonowego „Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie” zawartym pomiędzy Ministrem Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej a Gminą Miasto Ełk, w **rozdziale 85205** został zrealizowany projekt pod tytułem „Rodzina - dobre relacje” Ełcki system wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie, który był skierowany do mieszkańców miasta Ełk, specjalistów działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, osób doświadczających przemocy i stosujących przemoc. Projekt przewidywał opracowanie diagnozy lokalnych potrzeb w obszarze przeciwdziałania przemocy, indywidualne konsultacje ze specjalistami (psycholog, prawnik), utworzenie, wspieranie i funkcjonowanie grupy wsparcia, szkolenia dla kadry instytucji realizujących zadania w obszarze przeciwdziałania przemocy oraz spotkania terapeutyczne. Całkowity koszt zadania wyniósł 57 810 zł, w tym 39 000 zł stanowią środki pochodzące z dotacji oraz środki własne w kwocie 18 810,00 zł.

Rozdział 85202 – Domy pomocy społecznej

Plan	Wykonanie	% wykonania planu
2 860 000,00	2 758 771,46	96,46

Osobom, które ze względu na wiek, choroby lub niepełnosprawność wymagały całodobowej opieki osób drugich, jakiej nie można było zapewnić w miejscu zamieszkania, gmina było obowiązana sfinansować lub dofinansować koszty pobytu w domu pomocy społecznej. W roku 2018 z tej formy pomocy korzystały 94 osoby. Łącznie na realizację tego zadania wydatkowano kwotę 2 758 771,46 zł, tj. o 10,81 % więcej niż w roku 2017.

Rozdział 85213 – Składki na ubezpieczenia zdrowotne za osoby pobierające świadczenia społeczne

Plan	Wykonanie	% wykonania planu
177 178,00	148 187,59	83,60

Środki wydatkowane zostały na składki na ubezpieczenia zdrowotne osób otrzymujących zasiłek stały oraz za osoby objęte indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego lub realizujące kontrakt. W roku 2018 opłacono składki za 327 osób (2 977 świadczeń). Zadanie zostało sfinansowane w 100 % z dotacji.

Rozdział 85214 – Zasiłki i pomoc w naturze

Plan	Wykonanie	% wykonania planu
2 105 261,00	2 085 049,45	99,00

W ramach rozdziału wydatkowano:

§ 3110 - Zasiłki i pomoc w naturze

Plan	Wykonanie	% wykonania planu
2 075 261,00	2 074 750,85	100,00

W ramach powyższego paragrafu realizowana była pomoc celowa w formie pieniężnej z przeznaczeniem na:

- zasiłki celowe (w tym celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego) – **870 404,97 zł**. Ze względu na trudną sytuację materialną osób i rodzin – najczęściej udzielano pomocy na zakup żywności, leków, środków czystości, opału (w okresie sezonu grzewczego), obuwia, odzieży, pokrycia należności związanych z użytkowaniem lokalu (czynsz, gaz, opał, energia). Pomoc była realizowana w formie pieniężnej. Zadanie finansowane z budżetu gminy.

- zasiłki okresowe – koszt udzielonej pomocy - **1 204 345,88 zł** (w tym z dotacji 1 170 000,00 zł, wkład własny z budżetu gminy 34 345,88 zł) dla 594 osób (3 268 świadczeń). Zasiłki okresowe to forma pomocy skierowana do osób bezrobotnych, długotrwale chorych, niepełnosprawnych, wymagających wsparcia w związku z ochroną macierzyństwa;

§ 4300 – Zakup usług pozostałych

Plan	Wykonanie	% wykonania planu
30 000,00	10 298,60	34,30

Powyższe środki przeznaczone zostały na pokrycie kosztów organizacji 7 pogrzebów osób samotnych i klientów Ośrodka.

Rozdział 85216 – Zasiłki stałe

Plan	Wykonanie	% wykonania planu
1 505 000,00	1 319 390,73	87,70

Środki w ramach ww. rozdziału zostały wydatkowane na realizację świadczeń z pomocy społecznej w formie zasiłków stałych dla 270 osób (2 702 świadczeń). W roku 2018 na realizację ww. zadania wydatkowano środki finansowe w kwocie 1 319 390,73 zł. Źródłem finansowania zadania była dotacja z budżetu Wojewody.

Rozdział 85219 – Ośrodki Pomocy Społecznej

Plan	Wykonanie	% wykonania planu
4 406 174,00	4 374 509,57	99,28

Koszty związane z zatrudnieniem pracowników stanowiły ponad 90,5 % (3 958 910,71 zł) środków finansowych przeznaczonych na utrzymanie Ośrodka. Na powyższe składały się wynagrodzenia osobowe pracowników, nagrody jubileuszowe, wynagrodzenia roczne, odprawy emerytalne, wynagrodzenia bezosobowe, składki na ubezpieczenia społeczne i fundusz pracy. Na koniec 2018 roku w Ośrodku w ramach rozdziału 85219 było zatrudnionych 76 osób. Struktura organizacyjna Ośrodka przedstawia szeroki zakres wykonywania zadań oraz zatrudnienia pracowników. Wszyscy pracownicy posiadali niezbędne, wysokie kwalifikacje, adekwatne do wykonywania zadań.

Pozostałe środki wydatkowane były na koszty niezbędne do funkcjonowania Ośrodka, między innymi na zakup: druków, artykułów biurowych, artykułów chemicznych, wyposażenia, biletów komunikacji miejskiej, usług remontowych, a także opłaty za media, czynsze, opłaty za usługi pocztowe, konserwację sieci telefonicznej, opłaty bankowe, prenumeraty, wyposażenia Ośrodka, licencje, szkolenia pracowników, okresowe badania lekarskie oraz badania do celów sanitarno - epidemiologicznych, odpis na ZFŚS, wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń (świadczenia rzeczowe, wynikające z przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ekwiwalenty za te świadczenia), podróże służbowe, podatek od nieruchomości i opłata za trwały zarząd, zakup usług ochroniarskich i informatycznych. Otrzymana dotacja została zrealizowana w kwocie 1 008 771,00 zł i stanowiła 23,06 % ogółu zrealizowanych wydatków. Działania Ośrodka obejmowały również zadania dotyczące współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Ełku w zakresie organizacji robót publicznych i staży.

Rozdział 85220 - Jednostki specjalistycznego poradnictwa, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej

Plan	Wykonanie	% wykonania planu
13 141,00	2 853,62	21,70

Wydatki w rozdziale 85220 związane były z funkcjonowaniem, przekazanego Ośrodkowi w 2015 roku, lokalu przy ul. Kolejowej 15/4, z przeznaczeniem na mieszkania chronione osobom, które ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebują wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu. Przyczyną niskiego wskaźnika wykonania jest częściowe wykonanie zadania spowodowane umieszczeniem w 2018 roku tylko jednej osoby. Środki w kwocie 2 853,62 zł stanowiły wydatki bieżące związane z utrzymaniem mieszkania.

Rozdział 85230 - Pomoc w zakresie dożywiania

Plan	Wykonanie	% wykonania planu
1 090 000,00	1 049 978,58	96,33

Zgodnie z przepisami ustawy o pomocy społecznej jedną z podstawowych form wsparcia jest zapewnienie posiłku. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ełku realizował to zadanie poprzez:

1. Rządowy program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Obejmuje ona trzy formy pomocy w zakresie dożywiania: posiłek, świadczenie pieniężne na zakup posiłku lub żywności, świadczenie rzeczowe w postaci produktów żywnościowych i było adresowana zarówno do dzieci

w przedszkolach, szkołach jak i osób dorosłych. Na ten cel z budżetu Wojewody uzyskano dotację w wysokości 799 969,50 zł. Gmina Ełk wykazała się udziałem własnym w wysokości 199 992,60 zł.

2. Finansowanie posiłku osobom nie spełniającym kryterium otrzymania pomocy w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” – ze środków gminy – w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobom, które nie spełniały kryteriów otrzymania pomocy w ramach Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” przyznany był posiłek finansowany ze środków gminy – poza Programem. W roku 2018 z tej formy pomocy skorzystało 784 osoby, łączny koszt realizacji zadania to 50 016,48 zł.

Rozdział 85295 - Pozostała działalność

Plan	Wykonanie	% wykonania planu
311 142,00	203 888,76	65,53

W rozdziale 85295 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ełku realizował to zadanie poprzez:

1. Prace społecznie użyteczne.

Łącznie wypłacone zostały świadczenia w wysokości 70 602,30 zł. Świadczenia były refundowane z Funduszu Pracy w 60 % na podstawie Porozumienia Nr 2/2018 z dnia 23 lutego 2018 r.

2. Klub Senior +. W rozdziale 85295 ponoszone były również wydatki związane z funkcjonowaniem placówki Klubu Seniora „Senior +”. Łącznie na realizację tego zadania wydatkowano kwotę 117 165,86 zł. Zadanie zostało dofinansowane z środków Wojewody w kwocie 30 000,00 zł .

3. Teleopieka. W rozdziale 85295 w roku 2018 realizowano pilotażowe zadanie związane z organizowaniem i świadczeniem usług opiekuńczych w formie teleopieki dla mieszkańców miasta Ełku. Łączny koszt wyniósł 14 170,60 zł w ramach którego zakupiono 20 urządzeń z przyciskiem SOS (tzw. przycisk życia) oraz zakup usługi dostępu do operatora.. Zadanie zostało dofinansowane z środków) Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego na poziomie 50 % kosztów zadania.

4. Wynagrodzenie kuratora. Na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego w Ełku III Wydział Rodzinny i Nieletnich Sygn. Akt. III R Ns618/17 zostało wypłacone kuratorowi wynagrodzenie z tytułu sprawowania kurateli nad osobą niepełnosprawną. Wypłacone wynagrodzenie w 2018 r. w kwocie 1 950,00 zł zostało pokryte ze środków własnych samorządu stosownie do przepisów o pomocy społecznej.

Rozdział 85395 – Pozostała działalność

Plan	Wykonanie	% wykonania planu
192 207,00	191 660,15	99,72

Środki w ramach ww. rozdziału zostały wydatkowane na realizację projektów z udziałem środków z UE. W roku 2018 zrealizowano następujące projekty współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko - Mazurskiego na lata 2014 – 2020:

1. Kontynuacja projektu pn. „Wsparcie ełckich rodzin”. Jest to projekt wieloletni, realizowany na podstawie umowy o dofinansowanie projektu Nr RPWM.11.02.03.2.007716-00 z dnia 24 marca 2017 w ramach Osi priorytetowej 11 Włączenie społeczne, Działanie 11.2. Ułatwienie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym, Poddziałanie 11.2.3. Ułatwienie dostępu do usług społecznych, w tym integracja ze środowiskiem lokalnym - projekty konkursowe. Celem głównym projektu jest spójny i efektywny system wsparcia ełckich rodzin oraz rozwój usług społecznych poprzez udział w projekcie 45 osób (35 kobiet, 10 mężczyzn) zagrożonych wykluczeniem społecznym mieszkańców Ełku. Projekt przewiduje realizację zadań takich, jak poradnictwo specjalistyczne, asystenturę rodzinną, wyjazdy i spotkania rodzinne, wsparcie ełckich

rodzin, warsztaty i treningi. Projekt realizowany jest w partnerstwie ze Stowarzyszeniem Oratorium w Ełku. Łączna kwota wydatków kwalifikowanych projektu wyniosła 181 707,00 zł i objęła dofinansowanie z następujących źródeł:

- a) środki europejskie w kwocie 156 334,98 zł,
- b) dotacja celowa z budżetu krajowego w kwocie 11 872,02 zł,
- c) wkład własny w kwocie 13 500 zł.

Środki zaplanowane na realizację zadań w 2018 roku przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ełku w rozdziale 85395 przeznaczono na:

- środki na wypłatę zasiłków celowych (wkład własny) w kwocie 13500 zł,
- środki na łączną kwotę 121 980 zł z przeznaczeniem na wynagrodzenie personelu projektowego,
- środki na pokrycie kosztów rozrachunków publiczno-prawnych- 16 020 zł,
- środki na zakup usług cywilnoprawnych w wysokości 8 970 zł,
- środki na wynagrodzenia z tytułu umów cywilnoprawnych środki na kwotę 11 505 zł,
- środki na zakup materiałów niezbędnych do prowadzenia zajęć (bloki, kredki, gry edukacyjne, itp.) kwotę 9 732 zł.

2. Projekt rewitalizacyjny pn. Utworzenie i funkcjonowanie młodzieżowego klubu integracji społecznej, na podstawie umowy o dofinansowanie projektu Nr RPWM.11.01.03-28-0005/17-00 z dnia 06.06.2018 r. w ramach Osi priorytetowej 11 Włączenie społeczne, Działanie 11.1. Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększeniu szans na zatrudnienie. Poddziałanie 11.01.03. Aktywizacja społeczna i zawodowa osób wykluczonych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym- projekt ZIT Ełk. Głównym celem projektu jest aktywizacja społeczno – zawodowa 40 osób w wieku aktywności zawodowej 15-40 lat ze szczególnym uwzględnieniem osób w wieku 15-30 lat, wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym zamieszkujących na terenie Ełku, udzielając kompleksowego wsparcia i organizując warunki do integracji ze społeczeństwem poprzez tworzenie i funkcjonowanie Młodzieżowego Klubu Integracji Społecznej w Ełku przez 24 miesiące. Projekt realizowany jest w partnerstwie ze stowarzyszeniem Alternatywa w Ełku. Projekt jest komplementarny z projektem wskazanym w strategii ZIT, który otrzymał dofinansowanie z EFRR w ramach RPO 2014-2020: Adaptacja budynku przy ul. Kościuszki 27 A w Ełku na potrzeby działalności Ełckiego Centrum Rewitalizacji Społecznej.

Łączna kwota wydatków kwalifikowanych projektu wyniosła 9 953,15 zł i objęła dofinansowanie z następujących źródeł:

- a) środki europejskie w kwocie 5 453,15 zł,
- b) dotacja celowa z budżetu krajowego w kwocie 0 zł,
- c) wkład własny w kwocie 4 500 zł.

Środki zaplanowane na realizację ww. zadania w 2018 roku przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ełku w rozdziale 85395 przeznaczono na:

- środki na wypłatę zasiłków celowych (wkład własny) w kwocie 4 500 zł,
- środki na łączną kwotę 3 836 zł z przeznaczeniem na wynagrodzenie personelu projektowego,
- środki na pokrycie kosztów rozrachunków publiczno-prawnych- 762,15 zł,
- środki na zakup energii kwotę 855 zł.

Rozdział 85504 - Wspieranie rodziny

Plan	Wykonanie	% wykonania planu
294 195,00	179 446,41	61,00

Środki w rozdziale 85504 przeznaczono na realizację zadań ustawowych w zakresie wspierania rodziny. Opieką asystenta rodziny objęto 111 rodzin w tym 241 dzieci. Kwotę 157 346,10 zł, w tym 38 076 zł z dotacji w ramach Resortowego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na rok 2018 „Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej” oraz 14 975,00 zł ze środków z Funduszu Pracy, wykorzystano na pokrycie kosztów związanych z zatrudnieniem asystentów rodziny w ramach umowy o pracę. Pozostałe wydatki na kwotę 22 100,31 zł przeznaczono na zakup materiałów i wyposażenia oraz pokrycie pozostałych kosztów związanych z zatrudnieniem tj. na wypłatę ekwiwalentu, szkolenia, delegacje, badania lekarskie, odpis na FŚS. Niski wskaźnik wykonania planu wydatków podyktowany został dofinansowaniem wynagrodzeń 3 asystentów z projektu pn. „Wsparcie ełckich rodzin” na kwotę 108 000 zł.

DOCHODY – ZADANIA WŁASNE.

Rozdział 75814- Różne rozliczenia finansowe – 13 500,27 zł

Środki w ramach powyższego rozdziału, pochodzące z kapitalizacji odsetek bankowych, przekazano na konto Urzędu Miasta Ełku.

Rozdział 85202- Domy pomocy społecznej – 6 002,00 zł

Na konto Urzędu Miasta Ełku w ramach powyższego rozdziału przekazano kwotę 6 002,00 zł z odpłatności za pobyt w domach pomocy społecznej od członków rodziny.

Rozdział 85214- Zasilki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe - 21 395,42 zł

Na konto Urzędu Miasta Ełku w ramach powyższego rozdziału przekazano kwotę 21 395,42 zł, pochodzącą z rozliczeń z lat ubiegłych (zwroty kosztów upomnień, nienależnie pobranych świadczeń).

Rozdział 85216-Zasilki stałe – 14 518,86 zł

Środki w tym rozdziale pochodziły z rozliczenia lat ubiegłych (zwroty nienależnie pobranych świadczeń).

Rozdział 85219-Ośrodki Pomocy Społecznej – 795,49 zł

W tym rozdziale ujęto wpływ z tytułu zwrotu opłaty komorniczej.

Rozdział 85228- Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze – 79 328,25 zł

Środki w tym rozdziale pochodziły z odpłatności za usługi opiekuńcze.

Rozdział 85230- Pomoc w zakresie dożywiania – 38 374,95 zł

Powyższe środki pochodziły z odpłatności za obiady szkolne.

Rozdział 85295- Pozostała działalność – 1 148,00 zł

Źródłem dochodów było wynagrodzenie płatnika.

ZADANIA ZLECONE.

W stosunku do roku 2017 (1 576 582,98 zł) nastąpił wzrost wydatków na pomoc społeczną w ramach zadań zleconych o 9,18 %. Strukturę wydatków poniesionych na realizację zadań zleconych MOPS w 2018 roku ilustruje Tabela Nr 21.

Tabela Nr 21. Struktura wydatków MOPS w 2018 roku – zadania zlecone.

Wydatki ogółem, w tym	1 721 253,49	100%
usługi opiekuńcze	1 012 406,00	58,82 %
wynagrodzenie opiekuna prawnego	6 090,00	0,35 %
Środowiskowy Dom Samopomocy	700 835,69	40,72 %
inne – koszty wydawania decyzji	1 921,80	0,11 %

WYDATKI – ZADANIA ZLECONE.**Rozdział 85195 - Ochrona Zdrowia**

Plan	Wykonanie	% wykonania planu
2 264,00 zł	1 921,80 zł	84,89

Środki w ramach rozdziału zostały przeznaczone na realizację kosztów związanych z wydawaniem decyzji w sprawach świadczeniobiorców innych niż ubezpieczeni, spełniających kryterium dochodowe (art. 7 ust. 2 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. W roku 2018 wydano 77 decyzji dla ww. świadczeniobiorców.

Rozdział 85203 – Ośrodki wsparcia

Plan	Wykonanie	% wykonania planu
708 898,00	700 835,69	98,86

W ramach rozdziału sfinansowano działalność Środowiskowego Domu Samopomocy dla osób z chorobą Alzheimera i innymi zaburzeniami psychicznymi w Ełku przy ul. Kościuszki 28B - jednostki organizacyjnej pomocy społecznej działającej w strukturach MOPS Ełk od miesiąca lutego 2016 r. Finansowanie tej placówki należy do zadań zleconych gminie.

Rozdział 85219 - Ośrodki Pomocy Społecznej

Plan	Wykonanie	% wykonania planu
6 090,00	6 090,00	100

W ramach otrzymanej dotacji z budżetu państwa zostało wypłacone wynagrodzenie przyznane 2 opiekunom przez sąd rodzinny za sprawowanie opieki w kwocie 6 000,00 zł oraz sfinansowano koszty obsługi zadania w wysokości 90,00 zł.

Rozdział 85228 - Usługi opiekuńcze

Plan	Wykonanie	% wykonania planu
1 012 406,00	1 012 406	100

Wydatki w ramach rozdziału 85228 przeznaczono na realizację specjalistycznych usług opiekuńczych świadczonych w ramach zadań zleconych. Usługami objęte były osoby ze schorzeniami psychicznymi. Opieką objęto 91 osób w wymiarze 38 089 godzin. W ramach ww. rozdziału MOPS zatrudniał 20 opiekunek na umowę o pracę.

DOCHODY – ZADANIA ZLECONE.

Rozdział 85203 Ośrodki wsparcia - 12 897,85 zł

Dochody z odpłatności za usługi świadczone w ŚDS w Ełku.

Rozdział 85228 Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze- 88 366,44 zł

Powyższe środki pochodziły z odpłatności za usługi opiekuńcze i zostały przekazane na konto Urzędu Wojewódzkiego.

Wykonanie budżetu MOPS w 2018 roku z podziałem na dochody i wydatki zostało przedstawione na Wykresie Nr 22.

Wykres Nr 22. Wykonanie budżetu MOPS w 2018 roku.

Dochody MOPS w głównej mierze pochodziły z realizacji zadań własnych i stanowiły 63,35 % wszystkich dochodów Ośrodka. Dochody z wykonywania zadań zleconych były o 26,7 % mniejsze.

Podobnie przedstawiała się sytuacja dotycząca wydatków MOPS. Wydatki na zadania własne przewyższały wydatki na zadania zlecone o 75,68 %.

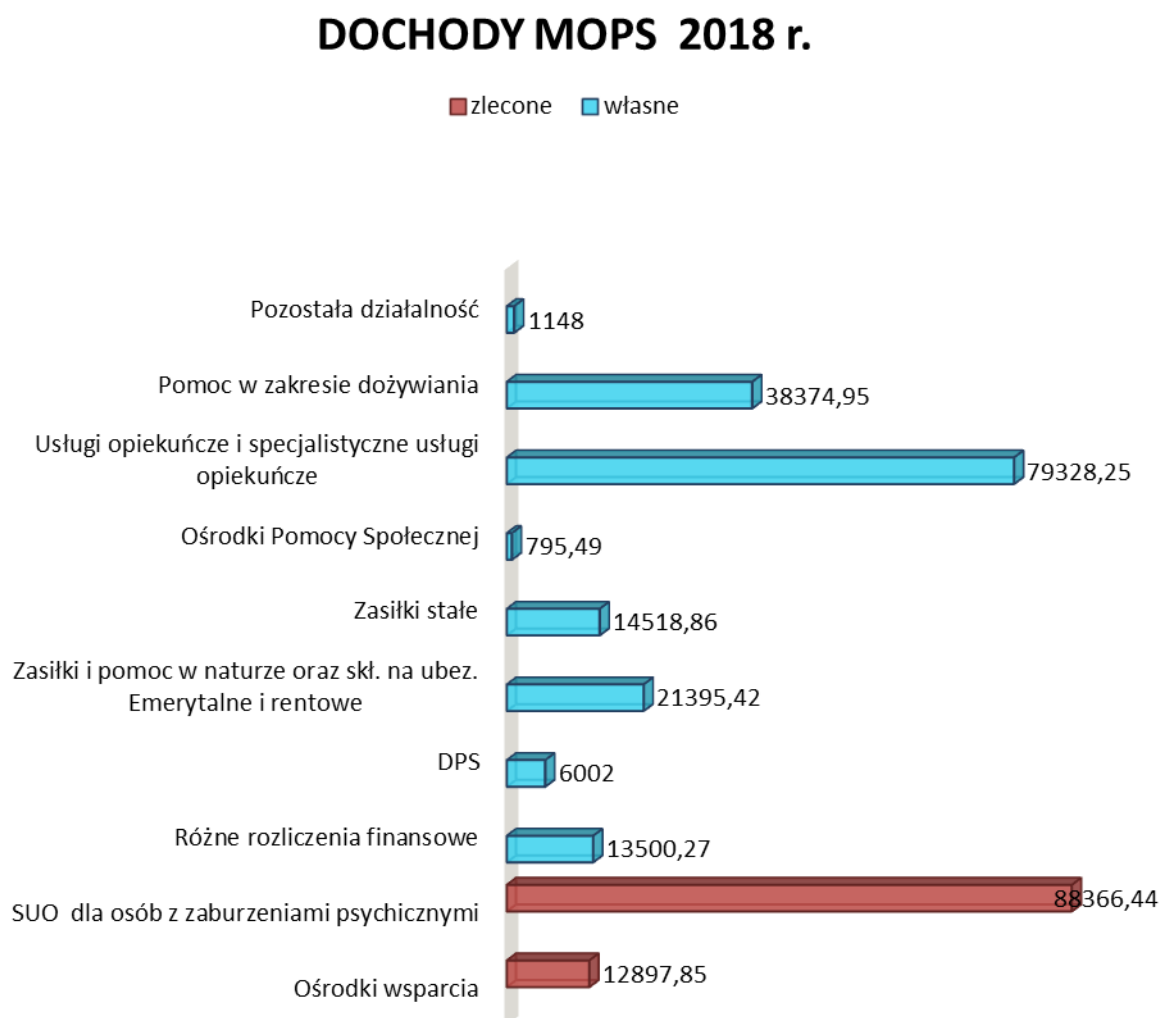
Głównym źródłem dochodów były środkami pieniężne przeznaczone na realizację usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych realizowanych w ramach zadań własnych jak i zadań zleconych. Dochody te stanowiły 60,69 % wszystkich dochodów.

Kolejnym pod względem wielkości źródłem osiągniętego dochodu były wpływy z udzielonej pomocy w zakresie dożywiania. Stanowiły one 13,89 % wszystkich dochodów.

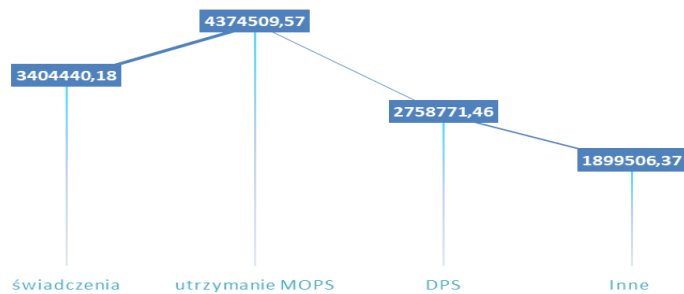
Najmniejszy dochód osiągnięto w rozdziale - Ośrodki Pomocy Społecznej w ramach którego ujęto wpływ z tytułu zwrotu opłaty komorniczej i wynosił 795,49 zł.

Szczegółową strukturę poszczególnych dochodów przedstawia Wykres Nr 23.

Wykres Nr 23. Struktura dochodów MOPS w 2018 roku.

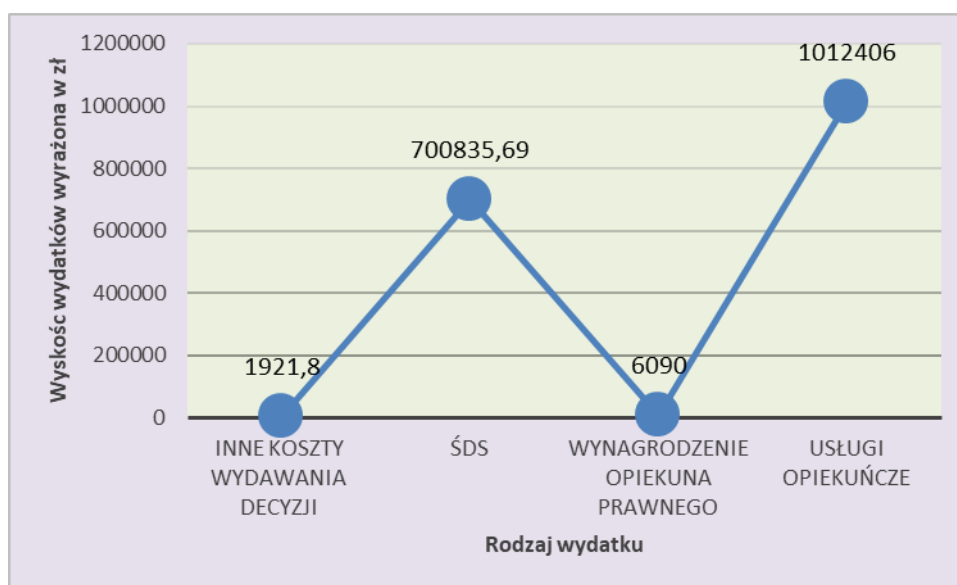

W przypadku wydatków w zakresie zadań własnych największą pulę środków pieniężnych wydatkowano na utrzymanie MOPS, które stanowiły 35,82 % wszystkich wydatków. Wydatki związane z wypłatą świadczeń społecznych, były kolejnym wydatkiem i stanowiły 35,17 % wszystkich wydatków. Trzecią pozycję wydatków zajmowały wydatki związane z odpłatnością za pobyt w domach pomocy społecznej, które wynosiły 22,18 % wszystkich wydatków. Szczegółową strukturę poszczególnych wydatków z zadań własnych przedstawia Wykres Nr 24.

Wykres Nr 24. Struktura poszczególnych wydatków z zadań własnych w roku 2018.

W obszarze wydatków z zadań zleconych największa pula środków pieniężnych wydatkowana była na usługi opiekuńcze, które stanowiły 58,82 % wszystkich wydatków na zadania zlecone.

Druga kategoria wydatków obejmowała wydatki związane z ŚDS, które stanowiły 40,72 % wszystkich wydatków na zadania zlecone. Szczegółową strukturę poszczególnych wydatków z zadań zleconych przedstawia Wykres Nr 25.

Wykres Nr 25. Struktura poszczególnych wydatków z zadań zleconych w roku 2018.**IX. Współpraca z organizacjami i innymi podmiotami.**

- Kontynuowano współpracę z Caritas Diecezji Ełckiej, w ramach której realizowano Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020 - Podprogram 2018 współfinansowany z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD).
- Kontynuowano współpracę z Caritas Diecezji Ełckiej w Ełku, Domem im. Św. Ojca Pio, w zakresie udzielenia schronienia osobom bezdomnym z terenu miasta Ełku.
- Kontynuowano współpracę z Centrum Integracji Społecznej w Ełku prowadzonym przez Stowarzyszenie Inicjatyw Społeczno-Gospodarczych im. Króla Zygmunta w Augustowie. W ramach porozumienia do CIS kierowano osoby zagrożone wykluczeniem społecznym celem reintegracji i realizacji Indywidualnych Programów Zatrudnienia Socjalnego w roku 2018.

- Kontynuowano współpracę z Centrum Integracji Społecznej „AlterCIS” w Ełku prowadzonym przez Stowarzyszenie „Adelfi”. W ramach porozumienia do CIS kierowano osoby zagrożone wykluczeniem społecznym celem reintegracji i realizacji Indywidualnych Programów Zatrudnienia Socjalnego w roku 2018. Realizacja wspólnego partnerskiego projektu, którego celem jest reintegracja społeczna i zawodowa mieszkańców Ełku.
- Kontynuowano współpracę z Ośrodkiem Wspierania Ekonomii Społecznej, prowadzonym przez Stowarzyszenie Adelfi, m.in. współpraca w powiatowym zespole ds. ekonomii społecznej.
- Kontynuowano współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie m.in. wymiany informacji dotyczących osób bezrobotnych zarejestrowanych w urzędzie, w zakresie wspólnej realizacji programu prac społecznie użytecznych.
- Kontynuowano współpracę z Sądem Rejonowym w Ełku i Zespołami Kuratorskiej Służby Sądowej, m. in. pozyskiwano informacje o funkcjonowaniu rodziny w środowisku, pracowano w Zespole Interdyscyplinarnym.
- Kontynuowano współpracę z Powiatową Komendą Policji w Ełku i Strażą Miejską w Ełku, m.in. wspólne organizowano inicjatyw, w tym szkolenia i wykłady, prowadzono instruktarze, prowadzono wspólne interwencje wymieniano informacje o zagrożeniach i przeprowadzonych interwencjach w środowisku.
- Kontynuowano współpracę z Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, m.in. pracowano w Zespole Interdyscyplinarnym, wnioskowano o podjęcie leczenia odwykowego.
- Kontynuowano współpracę z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Ełku oraz Powiatowym Centrum Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej w Ełku, m.in. pozyskiwano informacje o funkcjonowaniu rodziny w środowisku, pracowano w Zespole Interdyscyplinarnym, wspólnie organizowano przedsięwzięcia i inicjatywy, kierowano rodziców i opiekunów na konsultacje.
- Kontynuowano współpracę z Centralnym Zarządem Służby Więziennej w celu udzielania pomocy osobom opuszczający zakłady karne.
- Kontynuowano współpracę ze Służbą Graniczną m.in. współpracowano przy realizacji projektów socjalnych, organizowanie zajęć edukacyjnych z zakresu zagrożeń związanych z handlem ludźmi.
- Kontynuowano współpracę ze Stowarzyszeniem Oratorium w Ełku na potrzeby realizacji partnerskiego projektu pn. *Wsparcie Ełckich Rodzin* w ramach RPO.
- Nawiązano współpracę celem realizacji praktyk zawodowych w Ośrodku z podmiotami m.in.: Szkołą Policealną w Ełku, Uniwersytetem Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie, Wyższą Szkołą Nauk Pedagogicznych w Grajewie filią Instytutu Studiów Podyplomowych, Wyższą Szkołą Gospodarki filia w Ełku, Uniwersytetem w Białymstoku oraz Krajowym Instytutem Medycznym w Warszawie.
- Nawiązano współpracę z Stowarzyszeniem Centrum Aktywności Społecznej PRYZMAT w Suwałkach celem prowadzenia Okręgowego Ośrodka Pomocy Pokrzywdzonym Przepęstwem.

X. Realizacja projektów i programów.

W 2018 roku realizowano 13 projektów, które otrzymały dofinansowanie.

1) Projekt „Wsparcie Ełckich Rodzin”

Kontynuacja realizacji projektu w partnerstwie z Oratorium im. Św. Jana Bosko w Ełku w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko -Mazurskiego na lata 2014 – 2020.

Termin realizacji: 01.10.2017 r. - 31.10.2019 r.

Łączna kwota projektu wynosiła: **412.175,00 zł**, z czego:

* **350 348,75 zł** dotacja

***27 000,00 zł** wkład własny Gminy Miasta Ełk.

Projekt obejmował ułatwienie dostępu do usług społecznych w tym integracją ze środowiskiem lokalnym 45 osobom (35 kobiet i 10 mężczyzn) zagrożonych wykluczeniem społecznym. W ramach projektu zapewniono działania: poradnictwo specjalistyczne (psychologa, doradcy, zawodowego, prawnika, pedagoga/logopedy, psychologa) wsparcie asystenta rodziny (dofinansowanie wynagrodzenia dla 3 asystentów), warsztaty i treningi oraz wyjazdy rodzinne.

2) Projekt „Rodzina – dobre relacje” Ełcki system wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie

Realizowany był w ramach Programu Osłonowego „Wspieranie Jednostek samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Projekt współfinansowany ze środków Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Termin realizacji: 01.08.2018 r.- 31.12.2018 r.

Łączna kwota projektu wynosiła: **57 810 zł**, z czego:

* **39 000,00 zł** dotacja

***18 810,00 zł** wkład własny Gminy Miasta Ełk.

Projekt zakładał stworzenie warunków sprzyjających uzyskaniu zdolności do funkcjonowania osób dotkniętych przemocą w rodzinie w środowisku rodzinnym wolnym od przemocy, w tym pełnieniu ról rodzinnych, społecznych i zawodowych poprzez uzyskanie świadomości w zakresie psychologicznych i społecznych zachowań przemocowych poprzez osoby doświadczające przemocy oraz osoby stosujące przemoc.

3) Projekt „GALOPEM PO ZDROWIE IV”.

Projekt realizowany w partnerstwie ze Stowarzyszeniem „Razem Łatwiej” z siedzibą w Ełku (MOPS-partner, Stowarzyszenie Aktywnych Przyjaciół Rubikon-partner) w ramach Ełckiego Programu Współpracy Samorządu Miasta Ełk z organizacjami pozarządowymi, dofinansowany przez Samorząd Miasta Ełku.

Termin realizacji projektu: 2017 rok

Łączna kwota projektu wynosiła: **13 210 zł** z czego:

* **7 500,00 zł** dotacja Gminy Miasta Ełk.

Projekt zakładał poprawę sprawności fizycznej i psychicznej oraz zmniejszenie zdiagnozowanych potrzeb osób niepełnosprawnych i chorych poprzez organizację hipoterapii i terapeutycznej jazdy konnej dla 15 osób, mieszkańców Ełku.

Działania realizowane w projekcie: organizacja zajęć z hipoterapii i terapeutycznej jazdy konnej dla mieszkańców Ełku dotkniętych niepełnosprawnością lub chorobą.

4) Projekt Moduł II – Zapewnienie funkcjonowania Klubu „Senior+”

Projekt dofinansowany ze środków Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w Ramach Programu Wieloletniego „Senior +” na lata 2015-2020 Edycja 2018 Moduł II Moduł II – Zapewnienie funkcjonowania Klubu „Senior+”

Termin realizacji projektu: marzec – grudzień 2018 r.

Łączna kwota projektu wynosiła: **75 000,00 zł** z czego:

* **30 000,00 zł** dotacja

* **45 000,00** zł wkład własny gminy miasta Ełk.

Projekt zakładał zapewnienie wsparcia ełckim seniorom poprzez zwiększenie oferty w zakresie różnorodnych form aktywności w Klubie Senior+.

Zrealizowano zaplanowane działania: zajęcia edukacyjne (biblioterapia, wykłady, pogadanki); terapia zajęciowa; zajęcia usprawniające ruchowo, aktywności ruchowej, kinezyterapii; zajęcia rekreacyjne (organizowanie wyjazdów krajoznawczych, wycieczki piesze po okolicy); organizacja imprez kulturalnych (wyjścia do kina, organizacja koncertów, udostępnianie codziennej prasy); udzielanie wsparcia zachowania więzi rodzinnych - współpraca z rodziną; animacja środowiska lokalnego na rzecz osób starszych.

5) Resortowy Program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na rok 2018 – „Asystent rodziny i koordynator pieczy zastępczej”.

Projekt dofinansowany ze środków Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w ramach Resortowego Programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na rok 2018 asystent rodziny i koordynator pieczy zastępczej.

Termin realizacji projektu: 2018 rok.

Łączna kwota projektu wynosiła **139 211,00** z czego:

* **53 051,00**zł dotacja

* **86 160,00 zł** wkład własny Gminy Miasta Ełk.

Projekt obejmował wsparcie ełckich rodzin przeżywających trudności opiekuńczo – wychowawcze które umożliwiłyby zatrzymanie w rodzinie dzieci zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej lub powrót do rodziny dzieci umieszczonych wcześniej w pieczy zastępczej, poprzez rozwój sieci asystentów rodziny zatrudnionych w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej (dofinansowanie do zatrudnienia 3 asystentów rodziny).

6) Projekt „Galopada Zdrowia- aktywnie po zdrowie”

Projekt realizowany w partnerstwie ze Stowarzyszeniem „Razem Łatwiej”(MOPS, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kalinowie, Ełku i Prostkach przez Stowarzyszenie Aktywnych Przyjaciół Rubikon.- partnerzy, stowarzyszenie „Razem Łatwiej” – lider). Projekt dofinansowany ze środków Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Termin realizacji projektu: 01.05.2018 r. – 31.10.2018 r.

Łączna kwota projektu wynosiła: **5 150 zł** z czego:

* **3 500,00 zł** dotacja

* **1 650,00 zł** wkład własny stowarzyszenia „Razem Łatwiej”.

Projekt zakładał propagowanie zdrowego stylu życia, profilaktyki wad postawy i nadwagi, wskazanie uczestnikom projektu możliwości korzystania z nieodpłatnych zajęć terapeutycznych (hipoterapii, terapeutycznej jazdy konnej), organizacja cyklicznych zajęć z hipoterapii oraz terapeutycznej jazdy konnej dla 8 osób, w tym chorych i niepełnosprawnych, bez względu na wiek, płeć zamieszkałe w Ełku lub powiecie ełckim.

7) Projekt „Otwórz się na zmianę z AlterCIS”

Projekt kontynuowany i realizowany w partnerstwie ze Stowarzyszeniem ADELFI (MOPS-partner, Powiatowy Urząd w Ełku – partner, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ełku – partner, Stowarzyszenie ADELFI - lider,) w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020.

Termin realizacji projektu: 01.10.2017 r. 31.12.2019 r.

Łączna kwota projektu wynosił: **1 001 857,20zł** z czego:

* **851 578,62** zł dotacja.

Projekt zakłada podniesienie aktywności społeczno-zawodowej 55 osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w wieku 18-64 z terenu miasta Ełk i gminy wiejskiej Ełk.

Działania realizowane w projekcie: wieloprofilowa diagnoza (pogłębiona diagnoza potencjału i deficytów w celu określenia indywidualnej ścieżki reintegracji społeczno-zawodowej), reintegracja społeczno-zawodowa (indywidualne i grupowe wsparcie psychologa, doradcy zawodowego, coacha/trenera pracy, pracownika socjalnego oraz specjalisty ds. aktywizacji społeczno-zawodowej, szkolenia i kursy zawodowe), organizacja praktyk zawodowych w pracowniach CIS oraz u pracodawców na otwartym rynku, zatrudnienie i monitoring pracy). Dodatkowo 2 pracownice CIS zostały doposażone (handlowa i usług porządkowych).

8) Projekt „Rozwój transgranicznych inicjatyw społecznych”

Projekt kontynuowany i realizowany przez Gminę Miasto Ełk w partnerstwie z litewskimi miastami: Alytus, który jest Liderem projektu oraz Verena, w ramach Programu Współpracy Interreg V-A Litwa – Polska, który jest współfinansowany przez Unię Europejską.

Głównymi celami projektu było przede wszystkim wdrożenie transgranicznej inicjatywy wsparcia dużych rodzin (3+), rodzin w trudnej sytuacji życiowej oraz opracowania Podręcznika Pracownika Socjalnego.

Adresatami projektu były rodziny wielodzietne (3+), rodziny z dziećmi z niepełnosprawnością, dzieci z zaburzeniami psychicznymi w tym z autyzmem i ze spektrum autyzmu, rodziny wymagające wsparcia, przedstawiciele instytucji pomocy społecznej w tym pracownicy socjalni i organizacji pozarządowych.

Działania realizowane w projekcie to m.in.: opracowanie i wdrożenie programu karty Dużej Rodziny w mieście Alytus i Verdena, opracowanie i wdrożenie programu opieki socjalnej i zdrowotnej, opracowanie i wdrożenie oraz stworzenie sieci wsparcia, zorganizowanie festynu integrującego rodziny z Ełku oraz miast Alytus i Verena, wyjazd rodzin z dziećmi z niepełnosprawnościami na Litwę, zapewnienie konsultacji i poradnictwa prawnika, logopedy i psychologa a także przeprowadzenie remontu pomieszczeń Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku

Termin realizacji projektu: 01.01-2017-30.06.2018 r.

Łączna kwota projektu wynosiła: **2 864 743,90 zł** z czego:

*wartość dofinansowania: **1 436 166, 94 zł**

* wkład własny gminy miasta Ełku: **253 441, 23 zł**

9) Projekt organizacji i świadczenia usług opiekuńczych w formie teleopieki

Projekt dofinansowany ze środków Samorządu Województwa Warmińsko –Mazurskiego .

Termin realizacji projektu: 01.05.2018 r. – 31.10.2018 r.

Łączna kwota projektu wynosiła: **14 820 zł** z czego:

* **7 410,00 zł** dotacja

* **7 410,00 zł** wkład własny gminy miasta Ełk

Projekt zakładał realizację usług teleopiekuńczych do 20 mieszkańców Ełku w wieku powyżej 60 r. ż.

10) Projekt „Profilaktyka – skuteczna pomoc”

Projekt realizowany w partnerstwie ze Stowarzyszeniem „Razem Łatwiej”, dofinansowany ze środków Samorządu Miasta Ełku.

Termin realizacji projektu: 14.11.2018 r. – 31.12.2018 r.

Łączna kwota projektu wynosiła: **8 200 zł** z czego:

* **6 000,00 zł** dotacja

* **2 200,00 zł** wkład własny gminy miasta Ełk

Projekt zakładał zorganizowanie seminarium w zakresie profilaktyki uzależnień behawioralnych oraz wykluczenia społecznego dla 80 pracowników MOPS.

11) Program „Opieka 75+”

Program realizowany w ramach Programu Opieka 75+ Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Termin realizacji projektu: 01.07.2018 r. – 31.12.2018 r.

Łączna kwota projektu wynosiła: **12 720,00 zł** z czego:

* **6 360,00 zł** dotacja

* **6 360,00 zł** wkład własny gminy miasta Ełk

W ramach programu objęto opieką 9 osób w wieku powyżej 75 lat.

12) Projekt LOKALNE PERSPEKTYWY

Realizacja projektu w partnerstwie ze Stowarzyszeniem Alternatywa w Ełku w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko -Mazurskiego na lata 2014 – 2020.

Termin realizacji: 01.09.2018 r. do 31.12.2020 r.

Łączna kwota projektu wynosiła: **1 149 808,80 zł** z czego:

* **1 091 008,80 zł** dotacja

***58 800,00 zł** wkład własny Gminy Miasta Ełk.

Projekt zakłada rozwój usług społecznych oraz integrację rodzin ze środowiskiem lokalnym poprzez udział 132 osób (75 kobiet, 57 mężczyzn) mieszkańców Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ełk w projekcie w okresie 01.09.2018 r. – 31.12.2020 r. Zadania przewidzenie do realizacji: Akademia Liderów (organizacja zajęć i treningów dla młodych liderów). Inicjatywy lokalne (praca w środowisku otwartym przez młodych liderów, streetworkerów i animatorów na terenach rewitalizowanych podwórek). Integracja rodzin (organizowanie spotkań, pikników rodzinnych). Poradnictwo specjalistyczne (prowadzenie poradnictwa przez specjalistów: psycholog, pedagog/socjoterapeuta, prawnik, doradca zawodowy). Warsztaty i treningi dla rodzin (organizacja zajęć w ramach szkoły dla rodziców, zajęć z organizacji czasu wolnego, warsztatów gospodarowania budżetem domowym, zajęć z żywienia i higienicznego trybu życia, treningu psychospołecznego).

13) Projekt Utworzenie i funkcjonowanie Młodzieżowego Klubu Integracji Społecznej

Realizacja projektu w partnerstwie ze Stowarzyszeniem Alternatywa w Ełku w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko -Mazurskiego na lata 2014 – 2020. Termin realizacji: 01.08.2018 r. do 31.12.2020 r.

Łączna kwota projektu wynosiła: **719 933,00 zł** z czego:

* **683 933,00 zł** dotacja

***36 000,00 zł** wkład własny Gminy Miasta Ełk.

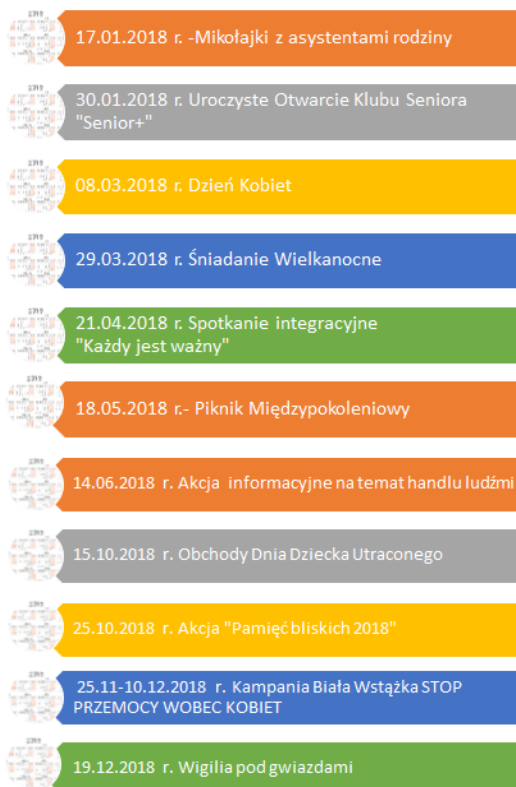
Projekt zakłada aktywizację społeczną i zawodową 40 osób w wieku 15-40lat, wykluczonych i/lub zagrożonych wykluczeniem społecznym zamieszkujących na terenie miasta Ełku oraz ich otoczenia (rodzice, rodzeństwo, opiekunowie). Zadania przewidzenie do realizacji: Aktywna integracja o charakterze społecznym (organizacja treningów kompetencji życiowych i umiejętności społecznych, indywidualnego wsparcia psychologa/ terapeuty, usług wspierających animację lokalną, wolontariatu w teorii i praktyce). Aktywna integracja o charakterze zawodowym (organizacja warsztatów z doradcą, opracowywanie indywidualnych programów działania, warsztatów samozatrudnienia, przedsiębiorczości, ekonomii społecznej, wsparcia osoby niepełnosprawnej –trener pracy, organizacja staży zawodowych). Aktywna integracja o charakterze edukacyjnym (organizacja kursów zawodowych).

Tabela Nr 22. Projekty realizowane w 2018 r.

Lp.	Nazwa projektu	Nazwa Programu/ źródło dofinansowania	Całkowita wartość projektu (w złotych)	Kwota dofinansowa nia (w złotych)
1.	Projekt „Wsparcie Ełckich Rodzin”	Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko -Mazurskiego na lata 2014 – 2020	412.175,00	350 348,75
2.	„Rodzina – dobre relacje” Ełcki system wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie	Programu Osłonowego „Wspieranie Jednostek samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	57 810,00	39 00,00
3.	"Galopem po zdrowie IV "(projekt partnerski MOPS-partner, Stowarzyszenie Aktywnych Przyjaciół Rubikon-partner)	Ełcki Program Współpracy Samorządu Miasta Ełk z organizacjami pozarządowymi	13 210,00	7 500,00
4.	Moduł II Zapewnienie funkcjonowania Klubu Seniora Senior +	Program Wieloletni Senior+ na lata 2015-2020 Edycja 2018. Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej	75 000,00	30 000,00
5.	Program osłonowy Asystent Rodziny i Koordynator Rodzinnej Pieczy Zastępczej na rok 2018	MRPiPS -Resortowy Program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na rok 2018 - asystent rodziny i koordynator pieczy zastępczej	139 211,00	53 051,00
6.	„Galopada Zdrowia-aktywnie po zdrowie” (projekt partnerski Stowarzyszenie "Razem Łatwiej"- lider, MOPS-partner, GOPS Kalinowo – partner, GOPS Ełk - partner, GOPS Prostki-partner, Stowarzyszenie Aktywnych Przyjaciół Rubikon-partner)	Program Współpracy Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z organizacjami pozarządowymi	5 150,00	3 500,00
7.	„Otwórz się na zmianę z AlterCIS” projekt partnerski MOPS-partner, PUP Ełk- partner , Stowarzyszenie Adelfi – lider	Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020	1 001 857,20	851 578,62
8.	„Rozwój transgranicznych inicjatyw społecznych” (Gmina Miasto Ełk – partner , litewskie miasta Alytus- liderem projektu oraz Verena)	Programu Współpracy Interreg V-A Litwa – Polska, który jest współfinansowany przez Unię Europejską.	2 864 743,90	1 436 166,94
9.	Projekt organizacji i świadczenia usług opiekuńczych w formie teleopieki	Samorząd Województwa Warmińsko- Mazurskiego	14 820,00	7 410,00

10.	Projekt „Profilaktyka – skuteczna pomoc”	Elcki Program Współpracy Samorządu Miasta Elk z organizacjami pozarządowymi	8 200,00	6 000,00
11.	Program Opieka 75+	Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej	12 720,00	6 360,00
12.	Projekt LOKALNE PERSPEKTYWY	Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko -Mazurskiego na lata 2014 – 2020	1 149 808,80	1 091 008,80
13.	Projekt Utworzenie i funkcjonowanie młodzieżowego klubu integracji społecznej	Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko -Mazurskiego na lata 2014 – 2020	719 933,00	683 933,00

XI. Ważne wydarzenia.

- 17 stycznia 2018 r. –Mikołajki z asystentami rodziny

Zorganizowane w Kościele Ewangelicko-Methodystycznym w Ełku wspólnie z asystentami rodziny z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku. w wydarzeniu wzięły udział rodziny z dziećmi, które na co dzień korzystają lub korzystały ze wsparcia asystenta rodziny. Podczas spotkania prowadzono animacje,. Uczestnicy spotkania zostali obdarowani prezentami do św. Mikołaja.

- 30 stycznia 2018 r. Uroczyste otwarcie Klubu Seniora „Senior+”w Ełku

Klub Seniora „Senior+” w Ełku znajduje się na parterze budynku przy ul. Piłsudskiego 10. Celem działalności Klubu będzie m.in. wspieranie osób starszych w ich codziennym funkcjonowaniu. Placówka powstała dzięki pozyskanemu dofinansowaniu ze środków Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Łączny koszt inwestycji to 150 tys. zł. Projekt współfinansowanego ze środków otrzymanych od Wojewody Warmińsko - Mazurskiego na utworzenie i dofinansowanie placówki w ramach Programu Wieloletniego "SENIOR+" na lata 2015-2020, edycja 2017.

Z zajęć w Klubie będą mogli skorzystać przede wszystkim nieaktywni zawodowo mieszkańcy Ełku, powyżej 60 roku życia, również osoby niepełnosprawne. Celem działalności Klubu „Senior+” będzie m.in.: wspieranie osób starszych w ich codziennym funkcjonowaniu w miejscu zamieszkania, przeciwdziałanie izolacji i marginalizacji osób starszych, aktywizacja osób starszych, pomoc w nabywaniu umiejętności organizacji czasu wolnego, odkrywanie i rozwijanie zainteresowań.

- 08 marca 2018 r. Święto Kobiet w Klubie Seniora „Senior+”

Uroczystość zorganizowano we współpracy ze Środowiskowym Domem Samopomocy dla osób z chorobą Alzheimera oraz innymi zaburzeniami psychicznymi w Ełku.

- 29 marca 2018 r. Śniadanie Wielkanocne

Tuż przed Świętami Wielkiej Nocy na świątecznym śniadaniu wielkanocnym spotkali się uczestnicy Klubu Seniora „Senior +” oraz Środowiskowego Domu Samopomocy dla osób z chorobą Alzheimera i innymi zaburzeniami psychicznymi w Ełku. Na świątecznym stole znalazły się tradycyjne, świąteczne potrawy. Nie zabrakło też kolorowej dekoracji wykonanej przez uczestników Klubu i ŚDS.

- 21 kwietnia 2018r. Spotkanie integracyjne dla ełckich seniorów „Każdy jest ważny”

Spotkanie integracyjne ełckich seniorów pod hasłem „Każdy jest ważny” odbyło się przy Oratorium św. Jana Bosko na osiedlu Jeziorna. Celem spotkania była integracja, ale również poznanie potrzeb osób w podeszłym wieku mieszkających w Ełku. Przygotowano mnóstwo atrakcji, wśród których wyróżnia można konkurs na „Ełcką drożdżówkę”,

- 18 maja 2018 r. Piknik Międzypokoleniowy

Piknik Międzypokoleniowy, odbył się w Klubie „Senior+” przy ul. Piłsudskiego 10. Piknik Międzypokoleniowy realizowany był w ramach obchodów Ełckich Dni Rodziny 2018 r. Wydarzenie objęte było patronatem Prezydenta Miasta Ełk.

Wśród atrakcji należy wyróżnić m.in. występ artystyczny chóru uczniów Państwowych Szkół Muzycznych w Ełku, występ artystyczny uczestników środowiskowych warsztatów dla osób z chorobą Alzheimera w Ełku, pokaz samoobrony.

- 14 czerwca 2018r. Akcja informacyjna na temat handlu ludźmi

Pierwsze spotkanie informacyjne dotyczące zagrożeń związanych z handlem ludźmi, skierowane do młodzieży odbyło się w sali Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Zofii Nasierowskiej w Ełku przy ul. Armii Krajowej 17b. Prelekcję poprowadził pracownik Straży Granicznej w Kętrzynie.

- 15 października 2018r. Obchody Dnia Dziecka Utraconego.

Uroczystości związane z pochówkiem dzieci utraconych zapoczątkowane były Mszą św. w intencji rodziców, którzy doświadczyli straty swoich dzieci, która odbyła się w Katedrze o godzinie 16:00. Zbiorowy pochówek dzieci utraconych odbył się na Cmentarzu nr 1 przy ul. Cmentarnej w Ełku.

- 17 października 2018 r. Akcja Ciepły posiłek

Z okazji obchodów Międzynarodowego Dnia Walki z Ubóstwem w Parku Solidarności w Ełku pracownicy socjalni zorganizowali akcję podczas której wydawany był ciepły posiłek osobom bezdomnym i wymagającym wsparcia. Z posiłku skorzystało 100 osób. Dodatkowo podczas akcji pracownicy socjalni udzielali porad i konsultacji o dostępnych formach pomocy

- 25 października 2018r. Akcja „Pamięci Bliskich 2018”.

Pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku wraz z osobami niepełnosprawnymi, osobami z zaburzeniami psychicznymi oraz osobami bezdomnymi porządkowali groby bliskich na Cmentarzu Komunalnym w Ełku. Akcja „Pamięci Bliskich 2018” odbyła się już po raz czwarty z inicjatywy pracowników socjalnych MOPS.

- 25 listopada 2018 r. – 10 grudnia 2018 r. Kampania „BIAŁA WSTAŻKA” STOP PRZEMOCY WOBEC KOBIET

Po raz szósty we współpracy z samorządowcami, ełkimi szkołami, firmami, instytucjami, Strażą Miejską, Policją, szkołami i przedszkolami, Centrum Handlowe Tu i Teraz oraz Brama Mazur zorganizowano kampanię „BIAŁA WSTAŻKA” STOP PRZEMOCY WOBEC KOBIET pod patronatem Tomasza Andrukiewicza Prezydenta Miasta Ełku. Patronat medialny- Radio 5 i Gazeta -Olsztyńska (25 listopada do 10 grudnia). W dniach 25 listopada - 10 grudnia odbył się szereg różnych wydarzeń w ramach kampanii, m.in. zajęcia choreoterapia-terapia tańcem i ruchem z elementami samoobrony dla grupy kobiet, indywidualne konsultacje z psychologiem, radcą prawnym.

- 19 grudnia 2018 r. Wigilia pod Gwiazdami

Po raz szósty zorganizowano Ełcką Wigilię Pod Gwiazdami. Wydarzenie skierowano do wszystkich mieszkańców miasta, a w szczególności do samotnych, najuboższych i tych którzy nie mogli pozwolić sobie na przygotowanie wigilijnych potraw. Ośrodek pozyskał darczyńców, którzy przygotowali i dostarczyli potrawy na to wydarzenie. Duży wkład w organizację wydarzenia włożyli sami pracownicy MOPS. Ełcka Wigilia Pod Gwiazdami

była zorganizowana we współpracy ze Stowarzyszeniem MONAR – Schroniskiem dla Osób Bezdomnych MARKOT w Ełku. W wydarzeniu wzięło udział ok. 200 mieszkańców miasta.

XII. Potrzeby w zakresie pomocy społecznej na rok 2019.

Działania systemu pomocowego ograniczają wykluczenie społeczne, a tym samym wzmacniają aktywne i twórcze zasoby ludzkie istotne dla rozwoju społeczności lokalnej.

Analizując podejmowane działania pod kątem istniejących problemów i potrzeb pamiętać należy, iż powodzenie realizacji zadań w znacznej mierze zależy od decyzji podejmowanych w sferze polityki społecznej na szczeblu samorządowym, jak również centralnym.

Wymiar istniejących problemów społecznych ukazuje potrzebę stopniowego zwiększania nakładów i środków na realizację zadań w obszarze pomocy społecznej oraz wspierania rodziny.

Z niniejszego opracowania wynikają priorytetowe rekomendacje do realizacji w przyszłych latach:

- wszelkie działania służące wspieraniu rodzin niewydolnych opiekunów – wychowawców;
- działania interdyscyplinarne na rzecz profesjonalnej pomocy;
- wzmocnienie środowiskowego systemu wsparcia osób starszych, chorych i niepełnosprawnych;
- wzmacnianie współpracy partnerskiej instytucji pomocy i integracji społecznej oraz instytucji rynku pracy, a także organizacji pozarządowych na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Sprawozdanie, w oparciu o dokonaną analizę lokalnej sytuacji społecznej na tle procesów społeczno-gospodarczych wskazuje konieczność zwrócenia uwagi na następujące kwestie:

1. Rozwój środowiskowych form pomocy osobom starszym, niesamodzielnym, zależnym i niepełnosprawnym poprzez organizowanie usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych, kontynuowanie realizacji systemu teleopieki i wdrożenie pomocy sąsiedzkiej.
2. Zwiększenie nakładów kadrowych oraz środków finansowanych na zapewnienie pomocy i wsparcia osobom w podeszłym wieku i osobom niepełnosprawnym w ramach świadczenia pomocy środowiskowej (zwieszenie liczby opiekunek świadczących usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania), a także pomocy instytucjonalnej (pobyt w placówkach całodobowego pobytu np. domach pomocy społecznej). Rozważenie powierzenia zadania prowadzenia domu pomocy społecznej np. organizacji pozarządowej.
3. Zaspokojenie potrzeb w zakresie opieki dzieciom do lat 3.
4. Rozwój różnorodnych form opieki nad dziećmi w wieku przedszkolnym.
5. Doskonalenie jakości usług kierowanych do różnych grup społecznych, rozszerzanie i dostosowywanie oferty usług do zmieniających się potrzeb z zastosowaniem różnorodnych i innowacyjnych metod, technik i narzędzi pracy, z wykorzystaniem projektów socjalnych, kontraktów socjalnych.
6. Rozwój aktywnych form aktywizacji osób powyżej 60 roku życia.
7. Aktywizacja mieszkańców poprzez aktywność zawodową, społeczną edukacyjną i zdrowotną osób wykluczonych społecznie oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym.
8. Zapewnienie poradnictwa specjalistycznego świadczonego osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych.
9. Wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, m.in. poprzez pomoc i wsparcie asystentów rodziny oraz powołanie rodzin wspierających.
10. Doskonalenie kompetencji pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, m.in. poprzez zapewnienie superwizji pracownikom socjalnym i asystentom rodziny, organizowanie tematycznych szkoleń i warsztatów. Wzmocnienie w związku ze wzmożoną pracą na rzecz osób wymagających długotrwałej pracy socjalnej.

- 11.** Rozwój infrastruktury społecznej w szczególności w zakresie utworzenia mieszkań treningowych i wspieranych oraz w zakresie placówek dla osób bezdomnych, wynikający ze standaryzacji zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.
- 12.** Rozwój działań profilaktycznych, psychoedukacyjnych w szczególności skierowanych do młodzieży w zakresie radzenia sobie z trudnościami i problemami społecznymi.
- 13.** Wzrost zapotrzebowania w zakresie rehabilitacji społecznej osób długotrwale chorych i niepełnosprawnych.
- 14.** Stworzenie warunków sprzyjających rozwojowi usług społecznych, szczególnie dla osób niesamodzielnych i z zaburzeniami psychicznymi.
- 15.** Dostosowania struktury Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej zgodnie z zapisami ustawy o pomocy społecznej i wydzielenia środowiskowego domu samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi.